1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 196. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 24-го ЖОВТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, OCTOBER 24, 1973 No. 196. VOL. LXXX.

У ДЕТРОЙТІ ВІДБУВСЯ З'ЇЗД ФКУ

Детройт. — Минулої суботи, 20-го жовтня, тут у приміщенях Трой Гілтон готелю почався і в неділю, 21 жовтня в залі церкви св. Йосафата продовжувався шостий з черги З'їзд Фонду Катедр Українознавства. З'їздом, у якому взяло участь 74 делегати та понад 200 гостей (на вечірній зустрічі) з Боффало, Бостону, Бриджпорту, Детройту, Кембриджу, Клівленду, Лорейну, Ню Йорку, Ню Бронсвіку, Покіпсі, Пассейку, Піттсбургу, Рочестеру, Філядельфії і Чикаго, проводила Президія в складі: інж. Михайло Корчинський — голова, д-р Ярослав Мигайчук — заступник і Марійка Домарадзька та Орися Лагошняк — секретарки. З'їзд заслухав звітів членів Головної Екзекутиви та схвалив їх. Обговорено запропоновані Головною Екзекутивою зміни до статуту ФКУ та доручено Екзекутиві випрацювати його остаточний текст для розгляду і затвердження Загальними Зборами ФКУ, що повинні відбутися в часі до одного року. З'їзд схвалив запропонований організаційним референтом ФКУ плян дальшої праці ФКУ та схвалив окрему подяку для Володимира Юрковського, який пожетрвував на стипендії для студій українознавства в Гарварді доробок свого життя в сумі 100,000 долярів. Голова Гарвардського Комітету Українських Студій професор Омелян Пріцак предложив З'їздові плян розгортання праці очолюваного ним Центру Українських Студій в Гарваді, виголосивши на цю тему доповідь про „Перещеплювання і вирощування". Господарями З'їзду були члени Комітету ФКУ в Детройті. Під час З'їзду д-р Ілля Мула та мґр Мирон і пані Ірина Русналі склали пожертви по 1,000 долярів на цілі ФКУ в додатку до своїх попередніх меценатських пожертв.

Подробиці цього Шостого З'їзду ФКУ будуть подані в чергових числах „Свободи".

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНСЬКА ТЕМАТИКА БУЛИ НА СЬОМОМУ МІЖНАРОДНОМУ КОНҐРЕСІ СЛАВІСТІВ У ВАРШАВІ

(П). — В днях 21 - 27-го серпня цього року відбувся у Варшаві Сьомий Міжнародний Конґрес Славістів, у системі якого діяло п'ять секцій: мовознавча, літературознавча, мовознавчо-літературознавча, фолкльористична та історична (ця остання вперше в історії славістичних конґресів). Свою участь в Конґресі зголосило оригінально 1,379 вчених: із західніх („капіталістичних") країн, включно з Юґославією 368 осіб; із східньоевропейських („соціялістичних") країн 603; з СССР 166 і з Польщі 242. Додатково зголосилося до участи в Конґресі понад 300 вчених. Остаточно в Конґресі взяло участь 2,867 осіб. На Конґресі було виголошено понад 900 доповідей, приблизно 200 рефератів (Р) і 700 наукових повідомлень (П). Реферати мали загальний, ширший і більш програмовий характер, а повідомлення були присвячені окремим спеціяльним питанням. Хоча всесоюзна совєтська делеґація нараховувала понад 170 учасників, то між ними було тільки 11 українських вчених з УССР. З західніх країн в Конґресі взяло участь 4 українських вчених. Українська тематика була порушена, повністю або частково, в приблизно 35 доповідях.

З ділянки мовознавства і мовознавчо-літературної проблематики треба згадати наступні доповіді: І.К. Білодід (УССР), „Києво-Могилянська Академія і розвиток східньослов'янських літературних мов XVII-XVIII ст." (Р), (яку з огляду на відсутність Білодіда відчитав В. М. Русанівський); В.М. Русанівський (УССР), „Слов'янські міжмовні зв'язки і формування функціональних стилів літературної мови" (П); О. Горбач (НФР), „Українська термінологія з ділянки культивування вина" (П); І. Тарнавецька (Канада), „Підлеглі голосні і ,Хомонія' в одній нововідкритій східньослов'янській рукописі" (П); Г.П. Іжакевич і Н.Н. Пилинський (УССР), „Лексичні граматичні засоби у функціональній стилістиці слов'янських мов" (Р); І. Фізер (ЗСА), „Концепційні спорідненості між теорією ,внутрішньої форми' Потебні і „верстви аспектів" Інґардена" (П).

Найбільшу кількість доповідей з українською тематикою виголошено в секції літературознавчій: Є.П. Кирилюк (УССР), „Український романтизм у типологічному зіставленні із західньо- і південнослов'янськими літературами (перша половина XIX ст.)" (Р); Г.Д. Вервес (УССР), „Польський роман-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ОСІННЯ КАМПАНІЯ ЗБІРКИ НАГЛО ПОТРІБНИХ ФОНДІВ УККА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конґресового Комітету Америки повідомляють, що проголошена в половині вересня збірка нагло потрібних фондів у сумі 50,000 долярів на продовжування оборони людських прав в Україні та у зв'язку з Другим Світовим Конґресом Вільних Українців задовільно продовжується та дає надію, що збіркова мета буде досягнена. Досі ця збіркова акція принесла суму $37,656.96, отже для досягнення 50-тисячної мети потрібно ще $12,343.04.

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС 1973 РОКУ

РАНІШЕ ПРОГОЛОШЕНО	3,043
В ОСТАННІХ ДНЯХ ПРИЄДНАНО	47
РАЗОМ ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	3,090

В останніх днях надіслали до Головної Канцелярії аплікації нових членів наступні організатори і секретарі Відділів:

Іван Петрунцьо (В. 78) — 6 аплікацій нових членів, Роман Припхан (В. 399) — 3, Микола Драпала (В. 96) — 2, Юрій Юрків (В. 130) — 2, Ярослав Леськів (В. 133) — 2, д-р Василь Палідвор (В. 204) — 2, Петро Сильчан (В. 257) — 2, Олекса Скібіцький (В. 285) — 2, Андронік Копистянський (В. 327) — 2, Василь Шмагло (В. 336) — 2, Володимир Федорів (В. 374) — 2, Михаїл Семків (В. 379) — 2, та проф. Іван Телюк (В. 414) — 2. По одній аплікації прислали 16 секретарів та організаторів.

Досі у жовтні придбано 134 нових членів.

ЗАКОНОДАВЦІ ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕВЕСТИ РОЗСЛІДУВАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ФОРМАЛЬНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Провідники демократичної більшости в Палаті Репрезентантів умовно погодилися, щоб Юридична комісія цієї Палати Конґресу розпочала розслідування, чи президент Р. Ніксон повинен бути офіційно обвинувачений („impeached") за здогадні проступки у зв'язку зі звільненням із посту спеціяльного прокуратора Арчибалда Кокса. У суботу, 20-го жовтня, Президент звільнив Кокса та зліквідував пост спеціяльного прокуратора, коли Кокс відмовився виконати наказ президента Ніксона зупинити дальші спроби дістати для великої лави присяжних магнетофонні записи, які стосуються Вотерґейтської афери. Президент видав цей наказ Коксові в п'ятницю, 19-го жовтня, й того ж самого дня повідомив, що передасть лаві присяжних і сенатській Вотерґейтській комісії зміст розмов на цих магнетофонних записах. Президент також тоді повідомив, що демократичний сенатор Джон Стенніс переслухає ті магнетофонні записи та підтвердить точність і правдивість виготовленого Президентом змісту. Спеціяльний прокуратор Кокс не згодився на цей компроміс, заявляючи, що президент Ніксон відмовляється виконати рішення Апеляційного Суду, який вимагав, щоб Президент передав судді Джонові Сіріці цілість записів, а Сіріка, переслухавши їх, передасть прокураторові Коксові й великій лаві присяжних ті інформації, які є конечні для розгляду кримінальних аспектів Вотерґейтської афери. Прокуратор Кокс твердив, що виготовлений Президентом зміст не задовольнить вимог лави присяжних. Тоді президент Ніксон наказав генеральному прокураторові Елліотові Річардсонові звільнити Кокса. Річардсон натомість зрезиґнував, бо вважав, що наказ президента Р. Ніксона заперечує запевнення автономії для спеціяльного Вотерґейтського прокуратора з боку Президента. Заступник генерального прокуратора Вілліям Ракелсгавс також відмовився звільнити Кокса й був сам звільнений. Остаточно Кокс був звільнений із посту спеціяльного прокуратора Робертом Борком, другим заступником генерального прокуратора, який тепер перебрав на себе обов'язки генерального прокуратора. Після цих звільнень і резиґнації члени обох Палат Конґресу, деякі члени обох Палат Конґресу винули домагання, щоб Конґрес розпочав розслідування, чи президент Ніксон повинен бути офіційно обвинувачений („impeached"). Згідно з Конституцією, розслідування можуть бути розпочаті Палатою Репрезентантів. Якщо Палата більшістю голосів рішила б, що Президент повинен бути обвинувачений, то справа перейшла б до Сенату, який перемінився б в цьому випадку на суд. У Сенаті треба було б двох третіх голосів, щоб засудити Президента й усунути з уряду. Провідники демократичної більшости в Палаті Репрезентантів постановили передати справу обвинувачення президента в руки Юридичної комісії цієї Палати. Тому, що багато сенаторів і конґресменів не були у Вашингтоні протягом останнього кінця тижня, не відомо чи більшість підтримує пропозиції розпочати офіційні обвинувачення проти Президента. Але вже сам факт, що багато демократичних членів Конґресу обговорювали можливість такого обвинувачення показує, що наступила зміна в думанні цих законодавців, які кілька тижнів тому відмовлялися навіть дискутувати на цю тему.

Після звільнення Кокса та Ракелсгавза й резиґнації Річардсона, деякі члени Конґресу висунули обвинувачення, що президент Нісон виступає проти Конституції, узурпуючи повновласті суду. Але не всі члени Конґресу згоджуються з цим обвинуваченням. Наприклад, республіканський сенатор Беррі Ґолдвотер заявив, що президент Ніксон не зробив нічого такого, що заслуговувало б на усунення його з уряду. Крім того, провідники сенатської Вотерґейтської комісії, сенатори Сем Ервін і Говард Бейкер, заявили, що згоджуються з пропозицією Президента щодо передання цій комісії змісту магнетофонних записів, якщо цей зміст буде підтверджений сенатором Стеннісом. Таким чином, ще не відомо, чи більшість законодавців підтримає пропозицію офіційно обвинувачити Президента. Але існує така можливість, бо навіть серед американського громадянства поширились вимоги покликати президента Ніксона до відповідальности.

(Закінчення на стор. 6-ій)

Стефанія Вовчак обрана президентом Братського Конґресу Ню Джерзі

Саддел Брук, Н. Дж. – На 40-их Річних Зборах Братського Конґресу Стейту Ню Джерзі, які відбулися тут 12-го жовтня в Маріот готелі, обрано пані Стефанію Вовчак, головну косирку Союзу Українців Католиків „Провидіння" на президента цього Конґресу на черговy каденцію. Першим заступником президента був обраний Володимир Сохан, заступник гол. предсідника УНСоюзу, другим віцепрезидентом Елізабет О'Ніл, репрезентантка Братського Союзу „Лоял Кріщісн Бенефіт", а секретарем і касиром Конґресу Леопольд Маліновскі з „Польського Звйонзку Народового" з Бруклину. В програмі цих Річних Зборів були доповідь представника „Допомогового Союзу Лютеранів" Генрі Джонсона та та панель про забезпеченеві акції представників братських організацій „Лицарів Колюмба", „Синів Норвеґії", „Допомогового Союзу Лютеранів" та „Братства Лютеранів" і доповідь президента Крайового Братського Конґресу Майкела Еттела.

Учасники Зборів вислухали звітів: президента стейтового Конґресу Генрі Шілке, серкретаря і касира Леопольда Маліновського, референта зв'язків і Братського Тижня Йосифа Лисогора головного предсідника УНСоюзу, та голови номінаційної комісії Реймонда Ріда.

Початкову молитву на спільному обіді Конґресу провів о. шамбелян Мирослав Харина, головний предсідник „Провидіння", привітав Конґрес від Братського Конґресу Пенсильвенії його президент Едвард Попіль, головний касир Українського Робітничого Союзу, а закінчено Конґрес присягою новообраних членів Екзекутиви, що її провів Майкел Еттел, президент Крайового Братського Конґресу. Від УНСоюзу брали участь в цьому Конґресі: головний предсідник Йосип Лисогір, головна касирка мґр Уляна Дячук і Леонід Білоус з організаційного відділу УНСоюзу.

НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ЗАКЛЮЧЕНО ПЕРЕМИР'Я, АЛЕ БОЇ НА ОКРЕМИХ ФРОНТАХ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Тель Авів/Каіро. — Уряди Ізраїля та Єгипту формально акцептували резолюцію Ради Безпеки Об'єднаних Націй про припинення воєнних дій на Близькому Сході, схвалену на надзвичайному засіданні Ради Безпеки 21 жовтня на спільний американсько-совєтський внесок. На ізраїльсько-єгипетському фронті на схід і захід від Суезу обидві сторони припинили бої 22 жовтня о годині 12:50 по полудні за нюйоркським часом. Хоч Ізраїль виявив готовість припинити бої також і на сирійському фронті на цій самій основі, уряд Сирії повідомив, що він „вивчає" резолюцію Об'єднаних Націй, але покищо не готовий на перемир'я. Резолюцію ОН цілком відкинув уряд Іраку, а уряд Йорданії повідомив, що резолюцію акцептує, але продовжуватиме свою участь увійні до того часу, поки цю війну вестиме Сирія. Лівійський лідер Муаммад ель-Квадафі зайняв чи не найбільш неґативне становище до резолюції ОН, заявляючи, що ця резолюція нарушує інтереси арабів на Близькому Сході і що араби не повинні погодитися на перемир'я, подиктоване Америкою та СССР. Одночасно Квадафі повідомив, що лівійський уряд продовжуватиме санкції проти всіх цих західніх держав, які допомагають Ізраїлеві, а також ці санкції, коли йдеться про припинення достав нафти, поширить на всі ці західньоевропейські держави, які голосували за резолюцією на форумі Ради Безпеки ОН. У всякому випадку, не зважаючи на формальне перемир'я на Близькому Сході, практично на всіх фронтах, продовжуються бої. Ізраїльське командування повідомило, що єгиптяни розпочали обстрілювати ізраїльські позиції кілька годин після заключення перемир'я, а на сирійському фронті бої взагалі досі не припинилися.

РЕЗОЛЮЦІЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ОН

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Наздвичайне засідання Ради Безпеки ОН відбулося на спільну американсько-совєтську вимогу після того, як у висліді безпосередніх контактів між президентом Ніксоном та генеральним секретарем КПСС Л. Брежнєвим, а відтак переговорів у Москві державного секретаря Генрі Кіссінджера на пропозицію совєтського уряду, уряди ЗСА та СССР узгіднили спільне становище до близькосхідного конфлікту. Резолюція Ради Безпеки була схвалена власне на основі узгіднення між ЗСА та СССР щодо припинення на Близькому Сході збройних дій. Згідно з резолюцією Ради Безпеки, воюючі сторони були зобов'язані припинити негайно воєнні дії, зупиняючися на цих фронтових лініях, що їх вони займали в час припинення війни. Черговою вимогою Ради Безпеки до воюючих сторін є почати негайно після досягнення перемир'я переговори з метою досягнути повного і тривалого замирення на Близькому Сході. Рада Безпеки у своїй резолюції поновно підтвердила важність і зобов'язуючу силу резолюції з 1967 року, яка вимагає від Ізраїля звільнити окуповані арабські території, а від усіх сторін у конфлікті взаємного визнання суверенности, непорушности кордонів та незалежности всіх держав на просторі Близького Сходу. Резолюція з 1967 року реґулює також питання користування водними шляхами на Близькому Сході, які мають бути доступні для всіх сторін, а також справу розселення переміщених осіб з Палестини. Нова резолюція Ради Безпеки ОН не розв'язує неясних пунктів попередньої резолюції, зокрема не уточнює питання кордонів Ізраїля та сусідніх з ним арабських держав. У висліді, вже безпосередньо після проголошення перемир'я, воюючі сторони почали по різному інтерпретувати резолюцію у питанні звільнення арабських територій. Згідно з єгипетською інтерпретацією, ізраїльські війська повинні негайно відійти до кордонів з 1967 року і щойно тоді почнуться мирні переговори. Знову ж Ізраїль вважає, що воюючі сторони мають тримати під контролею зайняті у війні терени аж до остаточного вирішення питання кордонів шляхом переговорів. Іншими словами, якщо прийняти ізраїльську інтерпретацію, то Ізраїль продовжуватиме окупування Синаю і цієї частини Єгипту на захід від Суезу, яку ізраїльтяни захопили вже у цій війні, а також додаткову частину сирійської території крім Голянських висот.

ЗСА ТА СССР У КОНФЛІКТІ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Вашингтон / Москва. — Припинення збройних дій на Близькому Сході досягнута, як підкреслив президент Єгипту Анвар ель Садат у повідомленні про перемир'я, під натиском обох надпотуг — ЗСА та СССР, уряди яких дійшли до спільного висновку

(Закінчення на стор. 5-ій)

Дружина „Асів" перемогла „Метс" в 70-их Світових Серіях бейзболу

Овкленд, Каліфорнія. — В шостій і сьомій ззустрічі цьогорічних Світових Серій бейзболу дружина „Асів" з Овкленду здобула третю і четверту перемогу над дружиною „Метс" з Ню Йорку з рахунком пробігів 3:1 і 5:2, завдяки яким „Аси" стали чемпіонами бейзболу на 1973-ій рік. Після п'яти гор дружина „Метс" з Ню Йорку вела в рахунку перемог 3:2 і з надіями на чемпіонат виїхала на дві останні зустрічі Світових Серій до Овкленду. Але „Аси", які були чеемпіонами Світових Серій в минулому році, розправилися двічі з гостями з Ню Йорку на свому стадіоні і цим самим стали вдруге під ряд чемпіонами бейзболу.

В останній, сьомій зустрічі, якій приглядалося 49,333 особи на стадіоні та мільйони глядачів телевізійної передачі, рішальними про виграну були два повні пробіги, що їх здобули змагуни „Асів" Кампанера і Джексон, коли в обох випадках на базах буяи по одному їхні співзмагуни. Спроби дружини „Метс" надробити втрачені чотири пробіги не дали успіхів і ця зустріч закінчилася вислідом 5:2 в користь „Асів".

Змагуни дружини „Асів", переможці цих Світових Серій, одержали нагороди по 20,000 дол. кожний, тоді як змагуни „Метс", як переможені по 15,000 дол. кожний. Звання найкращого змагуна Світових Серій признано Реджі Джексонові з дружини „Асів", який після останньої гри виявив, що йому погражували вбивством терористи організації „Ведермен", коли він гратиме у цих Серіях. Повідомлене про такого листа з погрозами Федеральне Бюро Інвестиґації стерегло Джексона впродовж цілих Світових Серій.

ПРЕЗИДЕНТ УНР В ЕКЗИЛІ І ГОЛОВА ПРОВОДУ ОУН У СПІЛЬНІЙ ДЕКЛЯРАЦІЇ ЗАЙМАЮТЬ СТАНОВИЩЕ

Микола Лівицький

Ярослав Стецько

Мюнхен. — Президент Української Народної Республіки Микола Лівицький і Голова Проводу Організації Українських Націоналістів та Голова Українського Державного Правління Ярослав Стецько у спільній декляраціі, датованій в жовтні 1973, зайняли становище до теперішніх подій в Україні і світі із спільним закликом до єдности всіх самостійницько - державницьких сил у боротьбі за здійснення наших національно - політичних завдань — інформує „Бюлетень" Українського Інформаційного Бюра. У Декляраціі, базованій на опублікованому недавно зверненні Фронту Національної Оборони України, заповідається, що „для переведення акції в цьому напрямку (здійснення єдности) проєктується покликати окрему Комісію, яка розгляне також справу можливостей повороту революційної ОУН до Української Національної Ради". Нижче подаємо повний текст цієї Деклярації.

СТАНОВИЩЕ ДО ПОДІЙ В УКРАЇНІ І В СВІТІ

Президент Української Народньої Республіки в екзилі Микола Лівицький і Голова Проводу Рев. Організації Українських Націоналістів Ярослав Стецько після кількох зустрічей, також з участю інших осіб з обох сторін, устійнили текст Деклярації, що його подаємо нижче.

Редакція Бюлетеню УІБ

ДО СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

В останні роки в Україні та в інших поневолених московсько-большевицьким імперіялізмом країнах незвичайно загострений терор окупанта. Почавши із січня 1972 року, Україну заливає нова хвиля неосталінського терору. Постійно стають відомими нові прізвища переслідуваних українських патріотів, ув'язнених і таємно засуджених борців українського революційного підпілля; імена розстріляних, закатованих чи десятками років ізольованих у концтаборах бійців УПА й інших українських революціонерів-націоналістів та вістки про підступну ліквідацію і „несподівану" смерть здорових, але загрозливих людей, чи небезпечних на волі колишніх в'язнів, що відбули свої довголітні вироки. Гинуть і українські культурні діячі, які захищають Україну від посиленого наступу русифікації, як ось Алла Горська, Василь Симоненко й інші.

Арештування стали масовими, а присуди — драконськими, переважно до 15 років. Дуже часто засуджують вдруге або й без суду запроторюють арештованих на нові реченці до тюрем і концтаборів суворого режиму, в тому й до психіятричних лікарень КҐБ. Українських культурних діячів, які прагнуть розвивати свою творчість на ґрунті національних ідеалів, жорстоко переслідують і карають.

У крайовому зверненні Фронту Національної Оборони України, що появилося за кордоном читаємо:

„За спробу здійснення належних Україні прав громадські діячі були карані, деякі до кари смерти (Л. Лук'яненко, І. Кандиба; з заміною на 15 років тюрми і концтабору суворого режиму); за спробу вільної культурної творчости і за спротив русифікації сотні культурних діячів, поетів, художників, учених (як В. Мороз, Є. Сверстюк, В. Чорновіл, І. Світличний,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВИСТАВКА ТВОРЧОСТИ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут, у Пластовому Домі, в неділю 21-го жовтня ц. р. о 1-ій год. по полудні, заходом Племени „Перші Стежі", відбулося відкриття виставки мистецької творчости старшого юнацтва і пластунства. Від рамени Куреня вітала приявних Христина Певна. Інж. Роман Рогожа, голова Головної Пластової Булави у своєму привітальному слові звернувся зі словами подяки до організаторів виставки, молодих мистців і приявних, відзначуючи водночас виявлену тут різногранність мистецької творчости у формах олійних праць, акварель, графік і скульптури. На виставці було 61 експонат, не включаючи плоскорізьби гостя, мистця Осипа Гарасимяка. Виставка триватиме ще до неділі 28-го жовтня ц. р. від 10-ої ранку до 5-ої по полудні.

ВІДБУЛОСЬ ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ В. БАЛЯСА

Ню Йорк. — В неділю 21 жовтня ц. р., тут о 1-ій год. по пол. у Галерії Літературно-Мистецького Клюбу, при 149 Другій евеню заходами Об'єднання Мистців Українців Америки в Ню Йорку, відбулось відкриття виставки Володимира Баляса з Мехіко, мистця графіки і олійних живописів. Виставка, на якій є 25 ліноритів та яку відкрив скульптор Михайло Черешньовський, буде тривати до неділі, 4-го листопада ц. р., в будні дні від 6-ої до 8-ої вечора, а в суботи і неділі від 1-8-ої вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Великі події

Кінець минулого тижня був не тільки „довгий" у зв'язку із державним Святом Ветерана, але й багатий у великі події, як в Америці і світі, так і в нашому українському житті.

В Америці прийшло до драстичних рішень президента Ніксона у зв'язку з Вотергейтським слідством та конфліктом між Президентом і Конгресом щодо конституційних прав і обов'язків між екзекутивною і законодатною ділянками Уряду. Президент Ніксон в цьому конфлікті скасував створене для цього слідства спеціяльне слідче бюро та звільнив призначеного для цього слідства окремого прокуратора Арчібальда Кокса, що викликало резиґнацію генерального прокуратора Еліота Л. Річардсона та звільнення його заступника Вілліяма Д. Рокелсгавза і призначення на виконуючого обов'язки генерального прокуратора Роберта Р. Борка. У зв'язку з цим між законодавцями говориться про започаткування процедури для усунення президента Ніксона з його посту, обвинувачуючи його в „обструкції справедливости".

Рівночасно на Близькому Сході у арабсько - ізраїльському конфлікті витворилася ситуація „ні війни, ні миру". Дипломатична метушня між Вашинґтоном і Москвою, включно з відвідинами в Москві державного секретаря Кісінджера і совєтського прем'єра Косиґіна в Каїро довела до Резолюції Ради Безпеки щодо перемир'я на тому обширі, яке формально заіснувало, але бої на поодиноких фронтах продовжуються.

В нашому українському житті „довгий" кінець цього тижня приніс і довгу спільну Декларацію президента Української Народної Республіки в Екзилі Миколи Лівицького та Голови Проводу Організації Українських Націоналістів Ярослава Стецька, який підписав Декларацію також як Голова Українського Державного Правління. Вістка про цю спільну Декларацію швидко розійшлася ще перед опублікуванням повного її тексту та викликала багато всіляких коментарів, зокрема у зв'язку з недалеким уже Другим Світовим Конгресом Вільних Українців, на який уже приїжджають делегати з поодиноких країн.

Усі ці події будуть головним предметом уваги в найближчих днях.

В обличчі совєтських провокацій

У зв'язку з недалеким Другим Світовим Конгресом Вільних Українців комуністична українська преса в ЗСА та Канаді, а також такі київські совєтські видання, як „Вісті з України", включилися у „дискусію" на тему СКВУ. Очевидно, не йдеться тут про справді якусь дискусію, а про намагання внести роздор в українську громаду за межами України, викликати замішання, посіяти недовір'я до окремих осіб.

Щоб створити враження „об'єктивного" підходу до проблеми, комуністичні газети нав'язують до широкої дискусії на тему СКВУ на сторінках української національної преси, зручно використовуючи такі чи інші критичні зауваження окремих авторів. До цих голосів україномовної комуністичної преси можна б не прив'язувати особливої уваги, коли б серед деяких наших громадян не можна було почути голосів, мовляв, наші критичні голоси в громадських і організаційних справах нам „шкодять", бо їх використовують комуністи, покликаючися на такого чи іншого автора.

Такий підхід до справи помилковий, а то й шкідливий за своєю суттю, бо в нашій оцінці окремих фактів з нашого громадського життя, нашої діяльности і також окремих діячів ми не можемо керуватися тим, що про це подумають собі автори комуністи і як вони захочуть якісь факти використати по лінії свого пропаґандивного інтересу. Хочемо виразно і твердо підкреслити, що для нас не може бути ніяким критерієм будь-яке становище комуністичної україномовної преси країн нашого поселення, чи української совєтської преси в Києві. До комуністичних голосів треба підходити, як до пропаґандивно - провокативних затій, а до українських комуністичних авторів, як до речників совєтсько - московського пропаґандивного центру, який каже їм, що робити і що писати.

У такому ж контексті треба розглядати появу у комуністичній пресі, а в першій мірі у відомому органі КҐБ-івської експозитури Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном „Вісті з України", „реверляцій" про того чи іншого українського громадського, політичного чи церковного діяча на еміґрації. Ще не закінчилася серія статтей „За лаштунками вертепу ЗЧ ОУН", як в „Літературній Україні" був опублікований напад на митрополита Мстислава і Українську Автокефальну Православну Церкву, а останньо почалася чергова серія „ревеляцій" під назвою „Під чужими порогами". Не рахуємо тут постійних нападів проти Української Католицької Церкви і її Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого. Всі ці „ревеляції" „доноси", відклики на рідних в Україні тощо має одну мету: зіпхнути українське суспільство з його правильного шляху єдности і організованости і пхнути його на шлях взаємного поборювання.

В СССР відзначують 250-річний ювілей Академії Наук СССР

Москва. — Газета „Известия" з 17 жовтня інформує про постанову ЦК КПСС відзначити 250-річний ювілей Академії наук СССР. Газета пише, що „в 1974 році сповняться 250 років з дня заснування Академії наук СССР... ЦК КПСС схвалив проєкт ювілейного комітету Академії Наук СССР про переведення в 1974 році в Москві і Ленінграді урочистих засідань Академії Наук СССР з участю партійних совєтських і суспільних організацій, а також сесій академій наук союзних республік, Академії медичних наук СССР, Всесоюзної академії сільськогосподарських наук ім. Леніна, Академії педагогічних наук СССР, присвячених 250-річному ювілею Академії наук СССР".

У цьому випадку фактично йдеться про відзначування 250-річчя не Академії наук СССР, а Російської академії наук, заснованої 28 січня 1724 року у Петербурзі (нинішньому Ленінграді). Російська академія наук в Петербурзі проіснувала до 1925 року, коли то 25 липня Центральний виконавчий комітет ВКП(б) і Рада народних комісарів СССР прийняли постанову про перетворення Російської академії наук у „найвищий вчений заклад Совєтського Союзу з признанням назви Академія наук Союзу Совєтських Соціялістичних Республік" з осідком в Москві.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В СКВУ

В рямках дискусії на тему недалекого Другого Світового Конгресу Вільних Українців Митрополит Мстислав, первоієрарх Української Автокефальної Православної і Української Православної Церкви в ЗСА опублікував на сторінках журналу „Українське православне слово" за вересень 1973 року свій погляд на місце і ролю Української Православної Церкви в системі СКВУ. Порядком інформації друкуємо становище Митрополита Мстислава. Редакція.

Був і є за тим, щоб православні українці мали авторитетне представництво в керуючих СКВУ установах.

Вважаю, що цю установу надрядного значення покликало не тільки для ствердження наявности у вільному світі великої української громади та її представництва назовні, але і для координації всіх наших національних сил та скерування їх у напрямку збереження українцями в діяспорі національної ідентичности і, що головне, для праці над збагаченням української культури, бо ж її нищення в Україні посилюється з року на рік, а, вірніше, з дня на день.

Тому участь у здійсненні цього почесного і відповідального завдання зобов'язані взяти не тільки світські, але й церковні організації. Останні може більш ніж світські, хоч би з огляду на свою стабільність і засібність та приналежність до них цілковитої більшости наших людей поза Україною.

За дотеперішнім статутом СКВУ до нього належать всі центральні організації, що в основному виконують ролю громадського представництва, та установи окремого призначення і ширшої дії, покликані для обслуги різних галузів нашого життя — науки, освіти, добродійности, фінансів і кооперації тощо.

Українська Православна Церква належить безумовно до саме тих наших центральних установ у діяспорі, якій, до того, в нашому національному житті призначено від віків спеціяльну функцію, а саме — бути творчим опікуном і сторожем українських духовних скарбів. Тому від віків Українська Православна Церква була і є не тільки церковною установою, що дбає лише і виключно про збереження і зміцнення релігійности українського народу, але й джерелом помноження загальнолюдських вартостей у всіх галузях життя української нації. Саме тому історія українського народу так тісно пов'язана з історією Української православної Церкви.

Знаю, що повторюю відому істину. Одначе, роблю це свідомо, щоб підтвердити цю істину фактом із сучасного життя. В даному випадку маю на увазі громадську ролю Української Православної Церкви. Отож, щонайменше 75 відсотків православних українців, зокрема тих, що є активними членами Церкви, поза задоволенням своїх національних, культурних і громадських запотребувань. І в цьому напрямку Українська Православна Церква дає її багатогранну обслугу. З такої обслуги більшість православних українців у діяспорі охоче користає, а через це і не належить до інших громадських організацій, а в тому і партійних. З цього приводу дехто обзиває їх „безхребетною безпартійною масою". Проте, не помилюсь, коли стверджу, що саме ця „маса" найбільш патріотична і офірна та боляче сприймає всі неполадки в нашому житті поза Україною. Тому саме та „маса" була б дуже здивована, або й обурена, відсутністю її представництва в керуючих СКВУ установах, а в Секретаріяті СКВУ зокрема.

Стати збоку від СКВУ і не бути присутнім у керуючих Конгресом установах — найлегше. Але, водночас, таке поступовання могло б стати за свідоцтво байдужости Української Православної Церкви до тих процесів, що відбуваються в житті нашої збірноти поза Україною. Крім того, відсутність представництва православних українців у надрядній центральній установі, за яку всі ми слушно хочемо вважати СКВУ, — в установі, в якій снюватись ті процеси, і здійснюватись ті процеси, — в жадній мірі не звільнить нас, православних українців, а нашу Церкву особливо, від відповідальности за наслідки тих процесів і то тим паче, що Українська Православна Церква є однією з дуже важних частин українського національного організму. І саме через це вона не може бути байдужою до того, як той організм діє і чим живиться, бо ж саме від цього залежить і її життєздатність.

А. Вовк

УКРАЇНСЬКА МОВА В „РАДЯНСЬКІЙ" УКРАЇНІ

Загально відомо, що останніми роками в СССР посилено курс на творення „єдиного совєтського народу" шляхом насильної культурної і мовної асиміляції неросійських народів імперії. Немає сумніву, що прив'язаність нашого українського народу до своєї рідної мови стоїть дуже на перешкоді цим плянам московських загарбників. І чим голосніше горлають деякі підпідставлені чи шантажовані режимом мовознавці й літератори про буйний розквіт української мови в „країні рад", тим яскравіше перечать їм голі факти. Української мови не тільки щораз то менше вживають у наукових закладах України та в технічних і наукових виданнях, але навіть українській людині, що хоче вивчати і плекати свою мову, робити це щораз то важче, а то й неможливо. Ось на це яскравий доказ. Шість років тому в УССР почав виходити, мабуть чи не вперше, популярний мовознавчий журнал, розрахований, за твердженням редакції, „на широке коло читачів", тобто, в основному, на любителів мови. Спонукою до цього був, мабуть, факт, що три роки раніше такий журнал почала видавати українська еміґрація („Слово на сторожі", що виходить у Вінніпеґу від 1964-го року). Цей „радянський" мовний журнал появляється всього раз на рік. Для порівняння треба зазначити, що ще перед останньою війною, декілька мільйонів українців під утиском „буржуазної, шляхетської Польщі" видавали подібний мовознавчий журнал щомісячно („Рідна мова" проф. І. Огієнка). А українців в СССР не декілька, а 47 мільйонів (офіційні дані за 1970 рік).

Початкова назва обговорюваного мовного журналу була: „Питання мовної культури". Виглядає, що цей заголовок комусь із „власть імущих" не подобався, бо в 1971 році журнал перезвано, без жадного обґрунтовання чи пояснення, на „Рідне слово". Про причину зміни неважко, одначе, догадатися. В СССР виходить російською мовою подібний журнал під назвою „Родная вещ". Чомуж би, отже, український відповідник цього видання мав мати самостійну назву? Дослівний переклад має українцям вистачати.

Під старою чи новою назвою, журнал був і є цензурований, як зрештою усі мовознавчі видання в Україні. У „метриці друку" журналу, чи книжки, що завжди подається у совєтських виданнях (за винятком чужомовних) явно-славно надрукований шифр, під яким дане видання проходило цензуру. (Київська цензура має шифр БФ і п'ять цифр, з яких перші дві є особистим кодом цензора. Докладніше про це написано в статті підписаного в „Свободі" з 2-го і 3-го жовтня 1970 р.).

Що, одначе, найбільше важливе й промовисте в справі обговорюваного мовного журналу, це його тираж. Ось він за всі роки видавання:

1967 — 10 000 примірників; 1968 — 6 000 прим.; 1969 — 4 000 прим.; 1970 — 2 500 прим.; 1971 — 8 500 прим.; 1972 — 5 000 прим.; 1973 — 1 800 примірників.

Висновки з цих даних — очевидні. Беручи до уваги, що тиражі політичних видань українською мовою в сотки тисяч, а то й мільйони примірників, оці мізерні тисячі популярного мовного видання ніщо інше, як московський цинізм і очевидні кпини з нашого народу та його мови.

В УССР ще в 1964 році було, за офіційними даними, близько 32 тисячі бібліотек, сьогодні — їх, мабуть, багато більше. Так, отже, тільки приблизно кожна що-двадцята з тих бібліотек може придбати собі останній випуск „Рідного слова" (!). Це вже не враховуючи те, що велика кількість, коли й не більшість, тиражу пішла за кордон, щоб придбати режимові чужоземну валюту. А де ж примірники для шкіл, для окремих читачів — любителів мови? А навіть з тих нечисленних бібліотек, що в 1967 році почали передплачувати це видання, через злобне обмеження тиражу, менше як кожна щоп'ята може мати повний комплект журналу.

Тиражі останніх трьох років, що раптово зменшуються, якмога краще віддзеркалюють настанову режиму знищити українську мову та йдуть рівнобіжно з посиленими репресіями проти її носіїв. Так, отже, усякі фрази про розквіт української мови в УССР є злочинна брехня і лицемірство. Наведені дані, це тільки один з численних доказів на те, що навпаки, наша мова під брежнєвським режимом зазнає щораз гіршого переслідування. Цей факт підкреслює обов'язок українців у вільному світі дорожити рідною мовою, плекати її та передати цю мову наступним поколінням у її справжньому, а не в помосковщеному вигляді.

Цієї суботи в Ню Йорку відбудеться наукова конференція присвячена 100-літтю НТШ

Ню Йорк. — В найближчу суботу, 27-го жовтня, тут у приміщеннях Української Вільної Академії Наук при 206 Вест 100 вул., відбудеться урочиста наукова конференція, присвячена 100-літтю Наукового Товариства ім. Шевченка, що її влаштовує УВАН з участю Українського Історичного Товариства та Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету при співучасти Історично - Філософічної Секції НТШ. В програмі конференції доповіді, пов'язані із сторічним ювілеєм найстарішої української наукової установи, а саме: Олександра Оглоблина Вступне слово: НТШ в історії України; проф. Володимира Кубійовича: Відновлення НТШ на чужині; проф. Любомира Винара: Доба Грушевського в історії НТШ; проф. Омеляна Пріцака: НТШ поміж двома світовими війнами; проф. Ярослава Падоха: Правнича наука в НТШ на протязі століття; ред. Богдана Кравцева: Літературознавство у виданнях і працях НТШ; проф. Василя Ленцика: Наукові видання НТШ (1913 - 1939); і д-р Кость Паньківський: Спогади про НТШ. Початок о год. 2-ій по полудні. На конференцію запрошене усе українське громадянство.

Конференцію попередить в тому самому приміщенні нарада дійсних членів і членів - кореспондентів Історично - Філософічної Секції НТШ, якою проводитиме її голова проф. Володимир Кубійович, а про видавничі справи Секції доповідатиме проф. Любомир Винар. Початок нарад о годині 11-ій перед полуднем. Нарада буде получена зі спільним полуденком її учасників.

Матвій Стахів

МАЄМО ОБ'ЄКТИВНУ АНГЛОМОВНУ ІСТОРІЮ РОСІЇ

(2)

Самі заголовки розділів і їхніх підрозділів вказують на те, що автор цілком правильно рисує зовсім окремий історичний розвиток Московії, яку в XVIII ст. цар Петро І офіційно перезвав на „Росію" для підкреслення своїх претенсій на всі колишні землі українсько - руської Київської імперії. Автор доказує, що московська, чи пак російська, етногенеза мала зовсім інші корені і цілком інший розвиток, як етногенеза українського народу. Коли український нарід має не лише інший культурний розвиток, але й інший расовий склад, будучи в основі слов'янського кореня, то етногенеза московського народу походить лише на половину із слов'янських племен, які колонізували північно - східню частину Европи, бо друга половина етнічного складу цього народу це угрофінські і монгольські племена, з якими змішали себе ці північно-східні слов'яни. Не було ніякого „праруського" племінного середовища при поділі слов'янського розселення по цілій середущій і східній Европі. Доктрина неділимських істориків про таке „праруське" середовище, з якого після упадку київської держави нібито витворилися щойно три слов'янські народи — український, російський і білоруський, є вповні ненауковою гіпотезою, вигаданою для оправдання московського завойовництва земель київської імперії.

Щодо почуття національної окремішности України-Руси не лише у відношенні до таких слов'янських сусідів, як чехи, словаки, болгари і поляки, але і у відношенні до північно - східніх слов'янських племен, з яких витворився далеко пізніше московський нарід, маємо виразні докази наших найстарших пам'яток, як літописи й інші твори, писані в Києві і Галичі. Наприклад, найстарший „Начальний літопис", писаний на основі свідчень традиції з часів Святослава Завойовника, Володимира Великого і Ярослава Мудрого, підкреслює з натиском, що деякі північні племена, з яких витворився московський етнічний елемент, а саме Радимичі і В'ятичі, це частина польських племен, які переселилися з-над Висли на схід. Літописець у тому місці передає погляд тодішньої освіченої верстви в Києві, що ці племена на півночі прийшли туди „від ляхів". Московські мовознавці, такі як М. Шахматов і І. Серезневський, визнають правильно цю літописну традицію і піддержують теорію, що вже в X і XI сторіччі була повна окремішність московських племен у відношенні до племен, що творили український нарід. Вони вказують на очевидні сліди польської мови в діялектах цих московських племен, тобто, В'ятичів і Радимичів.

Цю окремішність мови українського народу ще в часі великого розселення слов'ян по Европі на широких областях аж по Дон і Чорне море, як також повну окремішність культурного розвитку і пізніше державно - політичного росту, довів науково вперше Грушевський, а потім його учні. Заслугою проф. Чировського є те, що він цю історичну правду передав у своїй праці англомовному суспільству. Поява цієї праці дуже на часі, бо москвофільська доктрина щодо історії київської імперії України - Руси затьмарила багатьох американських чи інших англомовних науковців.

Ті, що студіюють історію Східньої Европи, а спеціяльно історію Росії, переконаються з праці проф. Чировського, що стосунки київської держави українського народу з північними племенами Східньої Европи були зовсім іншими, як їх рисує москвофільська доктрина. Коли київська держава розрослася і зміцніла на всіх землях України, тоді її володарі збройною силою підкорювали ці північні слов'янські і угро - фінські племена під свою владу. Початки того завоювання північних племен Київською Державою треба покласти на десяте сторіччя. Вся дальша історія була виповнена аж до половини тринадцятого сторіччя або боротьбою північних племен Суздалеи Володимирщини за визволення з-під влади Руси - України, або змаганням накинути свою владу Києвові. Прикладом такого змагання може бути наїзд Андрія Боголюбського на Україну. Потім, використовуючи міжусобиці різних князів в боротьбі за Київ, суздало-володимирські князі старалися зміцнити свою гегемонію у Східній Европі. А згодом, після монгольської навали, вже московські князі старалися реалізувати свій плян опанування України - Руси як частину процесу будови своєї майбутньої імперії. Проф. Чировський аналізує всебічно дальші дії північно-східніх князівств, а зокрема ріст Великого Князівства в пізнішу епоху монголо-татарської влади. Московські князі встигли пристосуватися до верховної влади татарських володарів. Вони піддалися послушно татарським ханам, а згодом стали їх використовувати для консолідації всіх північно-східніх земель, з Новгородом Великим і Псковом включно.

Використовуючи джерельну літературу, автор книги доказує величезний вплив татар на дальший розвиток московського суспільного життя і витворення пізнішої автократичної московської системи. Без допомоги татарських ханів Московія не

(Закінчення на стор. 5-ій)

Д-р І. Лесько

ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(2)

Віра як стрижень культури

Новоприйнята віра не тільки об'єднала давні поганські племена в одну свідому себе руську націю, але й переродила їх духово. Це могло статися тільки завдяки щирій побожності не лише князів і бояр, але і широких мас населення, яке хоч з початку, за інерцією поганських вірувань, могло опиратися новій релігії, проте згодом, пізнавши її, до неї прив'язалося і її практикувало. Виявлялося це у щирій молитовності, постах і щедрій жертвенности „на Боже". Бо коли молитва перероджує людину духово, тоді піст являється засобом до внутрішньої дисципліни, що її відмічується майже у всіх дефініціях культури. „Нижча вартість мусить бути пожертвована для вищої" — каже згадуваний вже Шпранґер. „Людина може стати „чимсь" тільки коштом якоїсь іншої вартости... Інтелектуально-духового рівня життя не можливо досягнути без аскетизму".

Ці правди були відомі нашим предкам ще на цілі століття до Шпранґера, бо бачимо, що піст практиковано в Україні не тільки в період князівський, як це свідчать літописці, але також і в часах Козаччини. Французький інженер, Боплян, каже: „Вони (козаки) грецької віри, а звуть її на своїй мові руською. Дуже шанують дні свят і пости, що займають вісім або дев'ять місяців у році, і під час них не їдять м'яса; вони так завзято тримаються тієї формальности тому, бо переконані, що спасення їх залежить від того, аби вважати на м'ясо". Ця традиція і практика перетривала віки, і, як згадував один наш священик на еміґрації: „У рідному краю люди виждали посту; тішилися, як піст наставав."

Овочами тієї релігійности являються не тільки високі культурні форми щоденного життя і звичаїв, але також і передусім висока моральність української людности. Так, на приклад, одним з характеристичних явищ є відсутність злочинности. Свідчить про це м. ін. сирійський диякон Павло Алепський, що подорожував по Україні в середині XVII століття. Побувавши перед тим на Волощині, де йому доводилось багато чути про екзекуції на різного роду злодіями і розбійниками, він заявляє рішуче, що на Україні злодіїв і грабіжників нема. Так само твердить і козацький літописець: „Татьби (крадеже — І. Л.) і блуд" — каже він — „ніже именуються в них". (т. п. в українців). Подібно висловлюються різні автори-чужинці і в пізніших віках.

Незвичайно важливим чинником у вдержуванні високого морального рівня нації була завжди публічна опінія, що оцінювала і судила поведінку і вчинки поодиноких її членів як згідні, або незгідні з виробленим кодексом моралі. Така публічна опінія необхідна особливо для народів бездержавних, як каже один польський політик, бо тільки внутрішня карність і публічна опінія може рятувати їх від повного упадку, не дозволяючи нікчемним одиницям діяти на шкоду загалу. (Р. Дмовскі).

Суспільності такого типу находять щораз більше признання і серед західніх мислителів і соціологів. Так М. Шлік, С. Моґем, Е. Фромм, щоб назвати тільки знатніших серед них, висловлюють думку, що доброю є не така суспільність, що продукує багато матеріяльних дібр і вигод, чи має високі наукові осяги, але така, що видає добрих людей.

Гуманність

Як уже згадано, одною з основних українських прикмет є гуманність, що як практична любов ближнього тісно в'яжеться з релігійністю. Впливає вона також з глибини почувань, бо почування — це передусім бажання: любов — бажання зробити комусь щось приємне, ненависть — бажання його знищити, гордість — видаватися великим і т. д. Між вичисленими на вступі типами людей названо також тип соціяльний, що визначається передусім гуманністю. „Людина соціяльна" — говориться у дотичній дефініції — „визначається повним любови відношенням до інших людей, і завдяки тому вона живе не тільки для себе, але бере участь у житті інших, так, що часто забуває навіть про себе; далекий є для неї всякий еґоїзм. Наукова діяльність видається їй надто холодною і речевою, економічне наставлення суперечить її альтруїзмові, а політика, що вимагає твердого і безоглядного поступування, для такої людини зовсім не підходить". Очевидно ця дефініція має на увазі тип абстрактний, згл. ідеальний, бо в практичному житті він виступає з домішкою чи синтезою з інших типів, з тим, що гуманність має тут перевагу. Проте не будемо далекі від правди, коли український нарід зачислимо до цього типу і то не тільки, опираючись на літературі („Для загального добра", „П'ятизолотник"), філософії (Сковорода: „Будь людиною") але також на історії і на фактах щоденного життя, як також на опінії чужинців*).

*) Так, на приклад, чеський письменник К. В. Зап, писав про українців у половині мин. століття: „Пізнав я потомків народу смиренного, котрому рука творця вложила до сердець поклад чистої людяности, як найкращу запоруку щасливого життя".

(Закінчення буде)

СТАНОВИЩЕ ДО ПОДІЙ В УКРАЇНІ І В СВІТІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Ігор і Ірина Калинці, В. Стус, Ірина Сеник, М. Осадчий, І. Гель та інші) — засуджені на важкі кари до 15 років ув'язнення в тюрмах, концтаборах, засланнях; за протести проти незаконних судів і за оборону прав людини покарані безстроковим ув'язненням у спецбожевільнях КДБ (проф. Л. Плющ, А. Лупиніс, ген. П. Григоренко та інші); за релігійні вірування закатовані на смерть (І. Мойсеєв, Микола Хмара та інші), або засуджені на довгі роки ув'язнення (свящ. В. Романюк — 10 р. та інші); за відмову відректися свого батька засуджений на 15 років Юрій Шухевич після відбуття попередньо 20 р.; за оборону свого чоловіка засуджена Ніна Строката-Караванська на 4 роки; за оборону прав своєї нації — розстріляні А. Олійник, П. Ковальчук, І. Чайка та інші; закатовані Михайло Сорока, Василь Мальчук та інші.

За оборону прав народів українського, татарського, єврейського й інших особливо жорстоко покарані С. Караванський, ген. П. Григоренко та Іван Дзюба... Щоб зламати волю ув'язнених, КДБ стосує нові хімічні і медичні препарати своїх фахових штабів або систематично затруює харчі (П. Старчук, І. Дзюба, В. Мороз, Л. Лук'яненко, І. Кандиба та інші)".

Особливо по драконськи катують і судять українських патріотів, яким закидають приналежність до революційної ОУН (Богдан Христинич, Ярослав Гасюк, Володимир Леонюк, Іван Ільчук, Олекса Більський, Євген Пришляк, Марія Пальчак та інші).

Українські Церкви загнані в катакомби, священиків і вірних жорстоко переслідують, у чому московським безбожникам-большевикам допомагає кремлівська режимова „церква".

В Україні шаліє московський окупаційний режим безглядного, національного, культурного, релігійного і соціяльного гніту, безпощадного економічного визиску і державно-політичного поневолення. Що раз більше зміцнювана брежнєвська ресталінізація ще раз підтвердила правильність становища українських самостійників, що будь-які надії на т. зв. лібералізацію імперського режиму шляхом еволюції та реформ — це ілюзії, які не мають жадних реальних підстав. Тільки повний розвал комуністичного режиму і російської імперії можуть принести визволення українському та іншим поневоленим в СССР народам, це єдина запорука відновлення незалежних і суверенних їхніх держав із справедливим політичним та економічним ладом. Розвал російської імперії може прийти тільки шляхом національно-визвольних революцій усіх поневолених народів, тому необхідні солідарність і координація їхньої визвольної боротьби.

Вигляди перемоги революційно-визвольної боротьби поневолених в СССР націй у наші дні значно збільшилися. Відроджується молоде покоління і Москва вже неспроможна залякати терором борців за національні і соціяльні права поневолених народів. Спротив московським окупантам постійно зростає, незважаючи на терор, арештування, засуди, заслання і переслідування. Це підтверджує розвиток подій в Україні та в інших поневолених в СССР країнах. Страйки, демонстрації (Дніпропетровське, Дніпродзержинське), заворушення-страйки політв'язнів-українців, литовців, жидів у Потьмі (1972 р.), зудари з окупантськими силами, поборювання каґебістів і їх вислужників, вивішування синьо-жовтих прапорів, активна участь селянства, робітництва інтелігенції, зокрема молоді, в масому визвольному русі, явні вияви пошани і любови до арештованих борців за права народу — це тільки частина фактів, які є доказом про всенародність українського визвольного руху.

Московські окупанти відверто вертаються до свого традиційного шовінізму та звеличування російського народу, як „старшого брата", вибраного", „передового", з його „історичним месіянізмом", Ясно, що московському шовінізмові-нацизмові, замаскованому „інтернаціональним комунізмом", можуть ще служити тільки каріґристи і зрадники-перевертні. Московський комунізм означає вислуговування московським імперіялістам і їх програмі „злиття націй".

Національно-визвольні рухи поневолених народів стають непереможною силою у російській тюрмі-народів. Навіть в *документах відносної Комісії Сенату США* в лютому 1973 р. підтведжоно, що в СССР найсильніший — український націоналістичний рух. А крайові автори стверджують, що: „Національне питання тисячами найтонших ниток, зв'язане з найсокровеннішими питаннями людської совісти... Націоналізм — невід'ємна частина нації..."

„Без націоналізму немає прогресу, без націоналізму немає нації... Під прапором націоналізму відбудовується національно-визвольний рух у всьому світі — він найвизначніше явище сучасности. Більше як половина людства вважає його своїм прапором"...

Український національно-визвольний рух, разом із подібними рухами інших поневолених в СССР народів — єдина запорука національного і соціяльного визволення. З ним повинні солідаризуватися всі українські самостійники-державники, бо це єдина сила, яка може розвалити російську імперію, знищити тоталітарний комуністичний лад і відновити самостійну соборну Українську державу.

Настирливе намагання окупантів перетворити всі поневолені народи на один „совєтський народ" (т. зв. „злиття націй") з російською духовістю і культурою — вже недвозначно виявляє крайній московський імперіялізм-колоніялізм, приховуваний під плащиком „інтернаціонального комунізму". Російська режимова „церква" та русифікація шкільництва, адміністрації й інших ділянок життя — незмінні історичні засоби панування російського імперіялізму в поневолених країнах. Так зване злиття націй це відвертий національний і культурний ґеноцид. Соцреалізм це не тільки насильство над свободою творчости, але й культивування рабства і тиранії російських шовіністів у літературі і мистецтві поневолених народів, а воююче безбожництво, тобто обезрелігійнення життя це його варваризація і позбавлення поневолених народів глибинних традиційних коренів їхньої духовости та вищого змислу життя. Нове „економічне районування" імперії — це відверте топтання навіть паперового „суверенітету" і прав т .зв. національних республік. Україна мала б знову офіційно стати „півднем" СССР, подібно, як була за царських часів „югом Рассєі".

Велика заслуга сучасного молодого покоління в Україні в тому, що воно в своїх творчих зусиллях відроджує і підносить власнопідметні, притаманні українській нації первні її духовости і суспільні ідеї, цілком протилежні і непримиренні до російської духовости і комуністичної доктрини. Суть і мету зусиль окупанта глибоко збагнуло молоде покоління нескореної України, яке стверджує, що дехристиянізація, колективізація, колоніяльного типу індустріялізація, переселювання з села до міста — це нищення українських традиційних структур... Денаціоналізація — це дегероїзація й обезкультурнення життя. Світові культури — це національні культури, без нації немає культури, культура твориться тисячоліттями, виростає з традицій.

У противагу намаганням окупанта силою перемішувати нації, кращі представники молодого покоління України висувають націю, як найвищу органічну спільноту на землі, а національну державу, як органічний найсправедливіший порядок світу в добу повного розпаду імперій.

Це покоління відрізняється від „російських дисидентів", які, аналогічно до російських еміграційних шовіністів, намагаються реформувати і виправляти російську імперіяльну систему. Воно обстоює принцип національних держав і свободу людини та питомі кожному народові соціяльний лад і зміст духової творчости.

Накинувши Україні свою економічну й політичну систему, московські імперіялісти-окупанти нищать і біологічні сили українського народу, штучно витворюваним голодом, подібно як сорок років тому винищено пляновим голодом 8 мільйонів українців. Цього року український народ також болюче відчув брак харчів, що нібито був наслідком посухи і неврожаю, які бувають теж і в інших країнах світу, але там нема таких катастрофічних наслідків, бо їхня влада дбає про свій народ.

Незважаючи на масові засоби народо- і людиновбивства, на масовий терор, національне і соціяльне гноблення, укрїнська нація далі бореться за своє визволення. За минулі понад 50 років Україна пройшла різні фази і зміни форм її революційно-визвольної боротьби, від масових народніх повстань під прапором Української Народньої Республіки і Головного Отамана Симона Петлюри, від революційної діяльности УВО — ОУН під проводом полк. Євгена Коновальця, від всенароднього повстання ОУН під проводом Степана Бандери й УПА під керівництвом ген. Романа Шухевича-Чупринки, почерез страйки і повстання українських (і інших) політв'язнів у концтаборах та масові заворушення в Україні й інших поневолених країнах аж до сучасного періоду, коли молоде покоління, виросши на традиціях боротьби своїх батьків, вступило в нову фазу ідейно-світоглядової і політичної мобілізації всього народу та активної боротьби за незалежну, суверенну й соборну Українську державу. Сучасна фаза боротьби — це передреволюційна доба національних повстань в російській імперії.

БОРОТЬБА ЗА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Так звана Українська Совєтська Соціялістична Республіка з її „урядом", що повністю підпорядкований московському центрові — це форма окупації України совєтською Росією. Цю „республіку" встановили московські окупанти, завоювавши збройним нападом територію української держави, що була створена волею українського народу у вигляді суверенної Української Народньої Республіки, проголошеної IV Універсалом Центральної Ради 22 січня 1918 р.

Актом 22 січня 1919 року проголошено злуку всіх українських земель в одну соборну Українську державу. Акти 22 січня 1918 і 1919 років тобто проголошення державної незалежности і суверенности та злуки всіх українських земель в одну соборну Українську державу — після проголошення самостійности 1 листопада 1918 року Західньо-українських Земель — це всеукраїнські державницькі акти, які визнають усі українці без різниці партійно-політичних переконань. Українська держава того часу була визнана різними державами і з цим фактом мусіла погодитися навіть совєтська Росія.

Після поразки наших Визвольних змагань, коли українські землі розподілили між собою чотири окупанти, український народ не скорився ворогові й далі продовжував визвольну боротьбу, яка свідчить про його незламну волю відновити свою незалежну суверенну соборну Державу. У процесі цієї визвольної боротьби прийшли чергові акти державного значення — проголошення самостійности Карпатської України 15 березня 1938 року і, зокрема, Акт 30 червня 1941 року, творці якого на початку війни двох імперіялістичних потуг героїчним зусиллям проголосили відновлення самостійної Української Держави, нав'язуючи до Актів 22 січня 1918 і 1919 років. Так поставлено нового окупанта України — гітлерівську Німеччину — перед доконаний факт, не зважаючи на заздалегідь передбачені репресії нацистів. Антиукраїнська винищувальна політика гітлерівських окупантів, зокрема ув'язнення Українського Державного Правління, викликала всенародній спротив і революційну боротьбу Української Повстанської Армії під проводом Української Головної Визвольної Ради проти обидвох окупантів — гітлерівських і московських, яка перетворилася на всенароднє повстання і тривала аж до 1953 року. Теперішній черговий етап боротьби українського народу є ще одним незаперечним доказом його незламної волі здобути Україні повну державну незалежність і суверенність.

Узупаторський „уряд" т .зв. УССР не має жадного права говорити від імени українського народу, бо його настановили російські большевицькі збройні сили воєнним нападом на українську державу, — і він не був і не є „урядом" українського народу, але адміністративним управлінням російської влади на окупованій Москвою території України.

Український народ ніколи не визнавав і ніколи не визнає цього „уряду". Так звана УССР не була і не може бути „продовженням" Української Народньої Республіки, яка була суверенною державою українського народу, створеною ним самим, кров'ю і жертвами його найкращих синів, а її Голова, Головний Отаман Симон Петлюра, загинув з рук підісланого Москвою убивника 1926 року.

У продовженні боротьби за Самостійну Соборну Українську Державу з рук московського окупанта загинули: в 1938 р. основоположник УВО-ОУН полк. Є. Коновалець, на полі бою в 1950 р. Головний Командир Української Повстанської Армії, ген. Роман Шухевич-Чупринка і в 1959 р. Голова Проводу ОУН Степан Бандера.

Український народ бореться не за „перетворення" т. зв. УССР, він повністю негує т. зв. УССР, бо це колоніяльна форма панування Москви над Україною. Він бореться за суверенну, соборну Українську державу, з питомим українській духовості політичним і справедливим соціяльним ладом.

Українці повинні давати відсіч диверсії совєтофільських елементів, які хочуть демобілізувати національну революційну-визвольну боротьбу українського народу. Народ мобілізують до боротьби тільки ясні, недвозначні гасла. Лише розвалом російської імперії, знищенням большевицького режиму та всіх його фікцій, т. зв. національних республік, можна здобути українському народові волю і державну незалежність.

Московська маріонетка т. зв. УССР, київська аґентура Москви не має права заступати в ОН України. В сучасну пору заступати Україну в ОН може тільки така державницька формація України, яка визнає і репрезентує державні й революційно-державні Акти 22 січня, 30 червня, УГВР і теперішні національно-визвольні сили Воюючої України. Майбутня відновлена суверенна Українська держава буде мати таку форму і такий державно-політичний і суспільний лад, який встановить всеукраїнська, вільно обрана народом Конституанта.

ДО МІЖНАРОДНОГО СТАНОВИЩА

Не зважаючи на сучасну міжнародню ситуацію і посилений наступ совєтсько-російського імперіялізму на поневолені народи, вони не припиняють визвольної боротьби на своїх землях, окупованих Росією, а в західньому світі цій боротьбі допомагають і репрезентують її політичні еміграції тих народів, зайнявши непримиренні самостійницько-державницькі позиції.

Демократичні держави світу, лякаючися нової світової війни з ужиттям ядерної зброї, ідуть на обманну т. зв. мирну коекзистенцію, що її пропаґує Москва, укладають з нею різні торговельні, політичні й інші договори, ідуть на співпрацю в різних ділянках науки, культури, техноло-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Будова православної церкви в Ґлен Спей

У неділю 15-го липня ц. р. православні українці в Ґлен Спей і гості „Верховини" святкували храмове свято новозбудованої церкви свв. апостолів Петра і Павла.

Погода не сприяла торжеству свята. Йшов дощ, але на Службу Божу прибула уагатолюдна громада вірних без різниці віровизнань.

Святу Літургію відправив Владика Марко в сослуженні о. Ф. Шпаченка і диякона о. М. Чалого. Збірним хором, як і в минулі роки, диригував В. Пташинський.

По церковній відправі голова Будівельного комітету Саленко запросив приявних на підкнік до залі Українського Робітничого Союзу. Пікнік зорганізовано знаменито з доброю обслугою і з достатком різних смачних українських закусок, приготованих парафіянками новозбудованої церкви в Ґлен Спей і сестрицями з Катедри св. Тройці в Ню Йорку. Увесь тягар організації пікніку перебрав на себе член Будівельного к-ту Григорій Журавель, вив'язавшись з цієї трудної праці. Не тільки Комітет, а й гості складали йому подяку за добру організацію святочного пікніку.

Невдовзі святочна громада цілковито заповнила залю і споживала потрави української кухні, запиваючи холодними напоями.

По перекусці заграла оркестра Богдана Гірняка, підбадьорюючи до танців.

Закінчено святочний пікнік мистецькою частиною. Без жадного гонорару наші славні оперові співачки Адреадіс і Лихолай та Микола Чалий виконали кілька пісень. Грім оплесків, гуркіт ніг і крики: „Браво!", „Біс" не давали виконавцям залишити сцену без виконання пісні на „біс". Приємне враження справили виступи дітей під керівництвом професорів Бульби і Сулими.

Ролю конферансьє провадив мистець слова, відомий письменник М. Понеділок. У міжчасі присутні задекклярували на будову церкви близько 1500. дол. Ось, що в проповіді сказав протоієрей Петро Гергета. „Уже сама будова, архітектура та обстанова церкви — хрести, ікони, світло, престол, вівтар, дзвони — все це переносить думку віруючої православної людини в інший світ, спонукує її відкрити серце для вічної правди Христової віри та наближає душу до Бога". (київський „Православний Вісник" ч. 1, 1. І. 73).

Щедрими пожертвами українського громадянства Америки і Канади виконано, згідно за пляном, першу фазу будови: фундамент, стіни підвалу, підлоги в підвалі і для церкви, заложені дринажеві рури для гарячої і холодної води. Підноситься у височінь залізний каркас церкви.

Всі роботи і матеріял повністю оплачені. Будівельний комітет не має жадного боргу. У другій фазі: будова стін церкви з цементових блаків, обкладених зовні білою цеглою. Щоб закінчити запляновані роботи другої фази, потрібні кошти, щоб їх покрити Будівельний комітет звертається до доброї волі українського громадянства Америки і Канади. Звичайно не всі однаково заможні, тож і пожертви не можуть бути однакові. Найбільший, княжий дар, склали Іван і Анна Барани; віддавши один акр землі близько церкви. Парафіяльна Рада церкви св. Покрови у Філядельфії, на пропозицію церковного старости п. Мельника, подарувала хрест, чотири хоругви, облачення для престолу, два стихарі і завісу на царські двері. Жертводавці, які обдарували церкву іконами, рушниками та трьома ризами і кадилом не бажають, щоб виявити їхні прізвища. Срібну позолочену чашу пожертвував о. С. Непріль, а о. Артемій і паніматка Олександра Селепини богослужебні книжки. Будівельний комітет і миряни складають подяку о. Костецькому за відправи Служб Божих протягом цілого вакаційного сезону в 1972 і 73 роках. Оплачуючи рент власникові будинку, о. Костецький не тільки не брав жадного цента за відправи, а ще й сам складав пожертви на будову храму.

Будівельний к-т дякує і Павлові Наконечному за безплатне прокладання рур для гарячої і холодної води, а також Богданові Гірнякові і членам його оркестри, яка завжди безплатно грає на святочному торжестві православної громади. Спасибі управителеві оселі „Верховина" Т. Тришові за безплатне відступлення залі і кухні з повним устаткуванням.

Віримо, що спільним зусиллям ми дійдемо до завершення будови церкви, за словами митрополита Василя: „Єдина оселя Божа на землі, де люди можуть зібратися, як одна рідна сім'я".

А. Манойло

Загальні Збори Філядельфійського Відділу Т-ва за Патріярхальний Устрій УКПЦеркви

Дня 30-го вересня 1973 р. Філядельфійський Відділ Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви відбув свої шості з черги Загальні Збори. Після вибору Президії та відчитання листа — привіту від Їх Блаженства Патріярха Иосифа І приступлено до звітування із обширної діяльности з таких секторів: голови, секретаря, касира, організаційного референта, збірки на коляду на Патріярхальний Фонд, жіночої секції виробу вареників, харитативної діяльности, та директора радіогодини „Голос Мирян".

Філядельфійський Відділ є одним із найстарших та одним із найбільших відділів в краю. Нараховує сьогодні 350 звичайних членів і веде перед в мирянському русі за Патріярхат.

Найуспішнішим засобом, щоб поширювати ідеї за український Патріярхат, та за відзискання історичних прав нашої Церкви є власна радіопрограма, що називається „Голос Мирян". Радіогодина має п'ятьчленну редакційну Колеґію і групу позамісцевих кореспондентів. Має шестеро досконалих під оглядом голосу і дикції спікерів (дикторів) — українських та англійських і добру адміністрацію, а що найважливіше: жертвенних, та свідомих спонзорів, що матеріяльно вдержують радіогодину вже другий рік, а весь персонал працює безплатно. В Ред. колеґії працюють інтелектуали — знавці історії української так і Вселенської Церкви, Канонічного права, та нашого обряду і традицій. Поважна, культурна, та різноманітна програма поставила радіогодину на високий рівень.

Голос Мирян розходиться в промірі 80 миль зі станції ФМ на скалі 104 тетрів в неділю увечері від год. 5:30 до 6:30 веч.

Після звітування та уділення Управі абсолюторії з признанням вибрано нову Управу в такому складі: інж. Володимир Медуха — голова; інж. Роман Левицький — заступник голови; д-р Юліян Колтун — секретар; Роман Ярош — скарбник; інж. Юліян Головчак — директор радіогодини „Голос Мирян", Михайло Куриляк — організаційний референт; Теодор Крочак — референт преси та інформації; Осип Петрович — кольпортер журналу і видань; Ярослав Білинський —кольпортер; Ізидор Ратич і Марійка Підгірська організатори студіюючої молоді; Евгенія Онуферко — голова Жіночої Секції; Марія Филипович — заступниця жіночої Секції; д-р Василь Кострубяк, Іван Квіт, Любомир Люба — члени Управи.

Контрольна Комісія: інж. Іван Куземський, Теодор Гриців, Мирослав Абрисовський. Товариський Суд: д-р Володимир Бачинський, д-р Лев Кушнір, Михайло Дуцилович.

Теодор Крочак

ВІСТІ З ТОРОНТА

Торонто готується до великих днів. Ще тільки кілька тижнів до Другого Світового Конґресу Вільних Українців, який відбудеться від 1 - 4 листопада ц. р. у цьому місті. І коли вся велика українська громада у цілому світі готується до цієї події, то як багато приготувань треба, щоб Торонто гідно не тільки привітало у себе учасників Конґресу із цілого вільного світу, але приготовило все так, щоб Другий Світовий Конґрес пройшов з повним успіхом у ділових працях та перемінився у велику світову маніфестацію; праці і діяння українців у діяспорі, щоб допомогти визвольним змаганням нашого поневоленого українського народу. Організаційна комісія, та цілий ряд ділових підкомісій включно із канцелярією, безперервно працюють, відбувають зустрічі - наради, докінчують розпочаті підготовчі праці. Не тільки 1-4 листопада ц. р. будуть великими Конґресовими днями, бо розпочинаючи тижнем від 24 жовтня ц.р. будуть відбуватися різні З'їзди та Світові Конґреси окремих Організацій, як: Світовий Конґрес СУМ, Світова Конференція Української Кооперації, Світовий З'їзд Українських Журналістів, Світовий З'їзд Українського Визвольного Фронту, Світова Сесія СФУЖО, і багато інших. Місцевий Відділ КУК, як господар Конґресу підготовляє багато несподіванок, включно з культурно-розваговими імпрезами, полуденками, які спонзорують міський і провінційний уряди, виставками інформаторомпро Торонто. У рямках Конґресу відбудуться дві імпрези: бенкет і баль, та загальна Конґресова Маніфестація, яка повинна стягнути до 20 тисяч учасників. Відбудеться вона у найбільшому спортовому стадіоні Торонта з імпозантною програмою та мистецькою частиною при участі молодечих організацій і найкращих мистецьких сил. Соборний Молебень буде відправлений Ієрархами наших Церков. Із словом виступить Джан Дж. Діффенбейкер, кол. прем'єрміністер Канади, та представники українського політичного світу. Ця загальна маніфестація повинна бути спонтанним і гідним української спільноти зовнішнім виявом нашого зорганізованого життя у вільному світі, тому закликається прийти всіх, разом із молоддю. Квитки можна вже набувати в усіх українських церковних громадах - парафіях і організаціях та книгарнях. Прохається складати пожертви на проведення Конґресу.

Третій Український Музичний Фестиваль. У днях 25, 26, 27-го січня та 2 і 3 лютого 1974 р. відбудеться у Торонті третій з черги Український Музичний Фестиваль, у програму якого увійдуть: аматорські кляси, концертні сесії і фінальний концерт. У програмі конкурсу аматорських кляс — фортепіян, скрипка, віольонеля, бандура, сольоспів, деклямація, композиція, різні інструменти. Хори дошкілля, рідних шкіл, курсів українознавства та різного роду вокальні та інструментальні ансамблі. Концертні сесії — фортепіян, скрипка, віольончеля, сольоспів, композиція. На закінчення Музичного Фестивалю — фінальний концерт. Накладом УМФ вийшли три томи творів українських композиторів на фортепіян для початкуючих і заавансованих кляс та збірник пісень для дітей дошкілля і рідних шкіл „Співаночки", на один голос у супроводі фортепіяна, авторства і редакційного впорядкування Марти Кравців-Барабаш, голови УМФ.

Ювілейне відзначення НТШ. Дня 15 вересня ц. р. відбувся під протекторатом місцевого Відділу КУК в Торонті, у готелі „Форт Сізон", бенкет у 100-річчя заснування НТШ і 25-річчя НТШ в Канаді. Бенкетовий комітет очолив голова Відділу КУК д-р П. Глібович, який відкривши бенкет, передав дальше його ведення проф. інж. В. Янішевському. Програма, яка складалася із двох частин: перша у формі наукової сесії з мистецькою частиною, а друга — розвагово-бенкетова. Голова Головної Ради НТШ д-р М. Стахів у своєму слові сказав про 100-річний науковий і суспільно-національний період праці НТШ. У мистецькій частині виступав оперовий співак Осип Гошуляк, Христина Яріш і Юрій Ємець з рецитацією уривків з творів Т. Шевченка укладу мґр А. Стебельської, та п-і Т. Ткаченко, піяністки. У почесній Президії засіли: Владика Ізидор, протоієрей М. Боднарчук, д-р М. Стахів з дружиною, д-р Б. Стебельський з дружиною, проф. д-р Ю. Даревич, Ю. Гвоздулич, який репрезентував Централю КУК, адв. Б. Онищук з дружиною, д-р П. Глібович — голова Відділу КУК і бенкетового комітету, п-і інж. Л. Вертипорох, секретар управи КНТШ дружина основоположника КНТШ і його голови протягом 25 років та президента ГР НТШ сл. п. проф. д-ра Євгена Вертипороха. Прочитано деякі із цілого ряду наспілих письмових привітів, від Блаженнішого Верховного Архиепископа кардинала Йосифа, Митрополита УГПравославної Церкви в Канаді Михаїла, Митрополита Максима, Владики Ізидора, від голови Европейського НТШ — проф. д-ра В. Кубійовича, від президента УВАН в Канаді — д-ра М. І. Мандрики і багато інших. Від управи Канадського НТШ говорив д-р Б. Стебельський виконавець обов'язків голови, подякувавши всім за чисельну участь у бенкеті а зокрема, головному доповідачеві проф. д-рові М. Стахову, господареві бенкету проф. інж. В. Янішевському, д-рові П. Глібовичу, Преосвященному Владиці Ізидорові і іншим. При цій нагоді д-р Б. Стебельський прочитав постанову Управи НТШ в Канаді про посмертне надання основоположникові та голові НТШ проф. д-рові Є. Вертипорохові гідність почесного члена, згадуючи також всіх членів, які відійшли у вічність на протязі 25-річчя існування К НТШ. Бенкет розпочав молитвою Владика Ізидор, а закінчив протоієрей М. Боднарчук.

Спілка Українських Журналістів Канади. Із нагоди Другого Світового Конґресу Вільних Українців, відбудеться 1 листопада ц. р. у готелі „Форт Сізон", Норт-Фолькрум, Світовий З'їзд Українських Журналістів, на програмі якого відбудеться панель, дискусія, обговорення праці і діяльности, та скріплення Світової Федерації. Перед Конґресом появиться 11-те число Українського Журналіста. Управа СУЖК наділила стипендією на 1973-74 р. Богдана Колоса, студента журналістики в Лондонському університеті, Онтаріо у висоті 500 дол. Небавом появиться збірник Молодечої Секції — праць, збірок статтей. Молодеча Секція значно збільшила своє членство і діяльність під проводом голови Ірини Макарик. На річних загальних зборах СУЖК , які відбудуться 28 листопада ц. р. проєктується зміна давно перестарілого статуту Спілки. Иде пожвавлена підготова до Равту Української Преси і Радіо, який відбудеться 10 лютого 1974 р. з участю Місс Франція.

В. Дідюк

СТАНОВИЩЕ ДО ПОДІЙ В УКРАЇНІ І В СВІТІ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

гії, хоч агресивно-імперіялістичні пляни Москви не змінилися. Своїм „миролюбним тоном" вона хоче приспати чуність демократичного світу й одночасно зміцнити сферу своїх впливів, щоб потім поширити своє панування і на інші, ще вільні країни, як це підтверджують воєнні події на Близькому Сході.

Серед народів поневолених в СССР і в сателітних країнах політика „порозуміння" і „співпраці" західніх держав з російською імперією, створює переконання, що Захід, зокрема США, хоче порозумітися з Москвою коштом поневолених народів, що він відступив від засади про „неподільність свободи". Ця політика утривалює стан російських загарбництв, сприяє їхньому зміцненню і поширенню, а разом із тим викликає велику загрозу не лише для поневолених народів, а й для самого Заходу. Концепція т. зв. рівноваги сил між надпотугами, які розпоряджають стратегічною, термоядерною зброєю, не ґарантує тривалого і справедливого миру в світі; вона нехтує недооціненою ідейною потугою — десятками поневолених націй і сотнями мільйонів поневолених людей, які зсередини розхитують російську імперію і комуністичну систему. Політика „співпраці" й поступок ніколи не стримає російської агресії, як не стримала гітлерівської, вона остаточно веде до війни. Підтримувати національно-визвольні революційні рухи поневолених в СССР і в сателітних країнах народів — означає уникнути атомну війну. Продовжувати політику поступок і „співпраці" з Москвою — означає приспішувати капітуляцію Заходу перед експансією деспотичного російсько-большевицького імперіялізму. В нашу добу суть надпотуги визначається не тільки посіданням стратегічної зброї і технологічних засобів, а передусім справедливими ідеями, етичними вартостями, політичними цілями, тим більше, що зброю і технологію поневолені народи зможуть скерувати у свій час проти поневолювачів. Тільки політика визволення поневолених народів є запорукою розвалу російської імперії і справедливого миру у світі. У зверненні з України (Фронту Національної Оборони) маємо такі ствердження:

„Терор Брежнєва-Андропова перевищує терор Сталіна-Берії модернізацією методів ламання волі людини. Співвідповідальність за посилення терору проти нас, за розгул нової хвилі сталінізму в Україні й інших радянських республік є також уряди США та інших країн капіталістичного світу, бо саме в час масових переслідувань КДБ вони зговорюються з Мокою без домагань здійснювати національні й людські права. Цими договорами Москва хоче загарантувати собі панування над поневоленими нею народами. Про безпеку для свобідних катувань подбала і Конференція в Хельсінках, яка не вимагає від СРСР дотримування зобов'язань Хартії ООН і Декларації прав людини. Ми остерігаємо, що коли права людини і нації, свобода творчости і релігії не будуть захищувані не лише нами, які сьогодні терплять знущання і переслідування, а й усім культурним світом, то суцільний терор запанує у всьому світі, бо російські шовіністи й комуністи не зупиняться і не задовільняться здобутим".

Конференція т. зв. Европейської безпеки — новий підступний обман Москви. Вона хоче усунути з Европи американські збройні сили, зміцнити непорушність своїх посілостей, розвалити НАТО і відкрити собі шлях до чергових загарбань, що мають запевнити російським імперіялістам перевагу над европейським континентом, а потім і над усім світом.

Передумовою безпеки в Европі й у всьому світі може бути тільки усунення російських окупаційних військ із сателітних країн та територій поневолених в СССР народів, з одночасним відновленням самостійних, суверенних, національних держав. Тільки розвал російської імперії й відновлення державної незалежности України та інших націй — можуть забезпечити Европі й усьому світові тривалий, справедливий мир.

Сформовані при УПА перед тридцяти роками національно-революційні повстанські з'єднання інших поневолених народів і створити Революційний Комітет Поневолених Народів Східньої Европи й Азії здійснювали ідею координованої політично-революційної боротьби поневолених народів проти обидвох окупантів — гітлерівської Німеччини і большевицької Росії — доказуючи цим її реальність і перспективність. Ідею спільного протиросійського фронту поневолених народів видвигав теж Симон Петлюра. Правильність визвольної концепції полягає в тому, що вона мусить бути розрахована передусім на власні сили. Найпевніший шлях визволення поневолених в СССР народів — одночасні національно-визвольні революції. Особливе значення для визволення поневолених народів з-під російського ярма має розбудова спільного протиросійського і протибольшевицького фронту в світовому обсязі.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ І ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ СВІТУ

Обов'язком українців, що перебувають в країнах західнього світу, є викривати злочини Москви супроти нескореної України і допомагати всіма можливими засобами визвольній боротьбі українського народу, репрезентувати справжні прагнення українців на Батьківщині, що можливе тільки тоді, коли дотримуватимемося невгнутих, безкомпромісових, національно-визвольних і самостійницько-державницьких позицій.

Засудивши російський імперіялізм, систематичну насильницьку русифікацію, економічну експлуатацію, переслідування релігії, нищення українських національних пам'яток і культурних цінностей, насильницьке переселювання і перемішування народів, поневолювання народів і людей, переслідування й ув'язнювання борців за права нації і людини — треба закликати всі народи вільного світу – їх уряди і парляменти, Церкви, вільні профспілки, культурні, громадські й гуманітарні інституції у їх власному інтересі:

а) припинити політику т. зв. рівноваги сил між надпотугами і „співжиття" та співпраці з російськими шовіністами, тиранами-народовбивцями, бо ця політика закінчиться трагічно для всього людства;

б) стати на захист поневолених Москвою і комунізмом націй; замість політики „співжиття" і кооперації з тиранами та капітуляції перед ними, застосувати політику визволення поневолених в СССР і в сателітних країнах народів, підтримувати національно-визвольні рухи України та інших поневолених націй;

в) протидіяти всіма засобами національному і культурному ґеноцидові.

Всім українцям-самостійникам за кордоном, усім еміґраціям, що вийшли з країн поневолених московським імперіялізмом, всім народам і людям доброї волі у вільному світі передаємо ще раз заклик Фронту Національної Оборони України:

„Ми закликаємо робітників, письменників, художників, учених, студентів і молодь, жіночі і церковні організації і шляхетні кола всіх народів домагатись негайної заборони вживати хімічних і психіятричних заходів супроти в'язнів, звільнення всіх політично і релігійно ув'язнених, розв'язання концтаборів, припинення русифікації і здійснення національної незалежности для народів, поневолених в Радянському Союзі, згідно з Хартією ООН і Декларацією прав людини".

Еміграції поневолених Москвою народів закликаємо до спільної акції проти російських гнобителів-тиранів, творити спільний фронт за визволення і державність уярмлених в СССР і в сателітних країнах націй. Повністю підтримуємо визвольні змагання всіх поневолених в російській тюрмі народів. Українці зі свого боку докладуть зусиль, щоб їхня національно-визвольна боротьба за державну незалежність і людські права завершилась повною перемогою.

Закликаємо всіх українців на чужині, всі наші політичні, громадські, церковні, культурні, наукові, гуманітарні, комбатантські, жіночі і, зокрема, молодіжні організації та установи до систематичної акції в обороні нескорених борців в Україні за національну державність і людські права. Закликаємо допомагати в боротьбі за повернення мільйонів депортованих українців на Рідні Землі, чинами допомагати нашим братам і сестрам в Україні найшвидше визволитися з московської неволі.

Взявши до уваги антихристиянську народовбивчу політику безбожницької російсько-комуністичної імперії, необхідно ствердити, що всяке наближення ватиканських чи інших християнських кіл Заходу до держави воюючих безбожників і тиранів, якою є СССР, шкідливе не тільки для українських Церков, а й для всього християнства як тепер, так і в майбутньому.

Розрахунки у світовому екуменічному русі на російську режимову православну „церкву", а не на підпільні українські Церкви в російській імперії, можуть принести тільки шкоду як самому Ватиканові, так цілій Вселенській Церкві.

Вічне місто України — Київ, завжди було світочем християнства на Сході Европи, незалежно від того, як ставилися керівники церковної та світської міжнародної політики до св. Софії в Києві і св. Юра у Львові. Київська св. Софія є символом двобою з безбожницьким Кремлем, незважаючи на те, чи в цьому двобої вона має належну підтримку від церковних і світських сил світу. Для всебічного скріплення і розвитку української нації та українського релігійного життя необхідна єдність Українських Церков, на базі узгіднення між їх Ієрархами. Боротьба за Україну і віру Христову на Рідних Землях нерозривно поєднана.

Українські Церкви зобов'язані спільно стати на захист воюючої підпільної християнської України, продовжувати — незважаючи на жадні труднощі — взаємне зближення і в ім'я Христа стати до спільної боротьби з безбожницькою Москвою.

Український політичний світ дає свою повну підтримку воюючому українському християнству проти російського воюючого безбожництва і повну підтримку нашим Церквам в їх праці для добра і розвитку українського християнства й української нації. Підтримуємо всі ідейні й організаційні з'єднувальні процеси розвитку українських Церков. Зокрема підтримуємо заходи до об'єднання в Українській Автокефальній Православній Церкві і вважаємо, що вони мають знайти своє ієрархічне завершення в православнім Патріярхаті, як логічний вислід заснування Української Православної Автокефальної Церкви 1921 року.

Підтримуємо одночасно помісність Української Католицької Церкви і її завершення Патріярхатом.

Для здійснення наших національно-політичних завдань потрібна єдність у боротьбі самостійницько-державницьких сил. Закликаємо всіх патріотів до здійснення цієї єдности: Для переведення акції в цьому напрямку проєктується покликати окрему Комісію, яка розгляне також справу можливостей повороту революційної ОУН до Української Національної Ради.

Вітаємо і схиляємо голови перед нашим героїчним народом, що своєю затяжною, але незламною боротьбою з деспотами-окупантами здобуває Україні волю і державну незалежність, щоб стати господарем на своїй прадідівській землі.

З гордістю вітаємо національну неподатливість широких українських мас перед щоденним русифікаційним натиском і терором КҐБ.

— вітаємо наші підпільні Церкви

— відкриту оборону культурними діячами духових вартостей нашої нації і їхні невпинні протести проти репресій на письменників, учених, художників і студентів, караних каґебівськими судами за їхній змаг за свободу творчости, за права нації і людини,

— політичну активність українських патріотів, що в періоді зміцненого терору продовжують дальшу боротьбу за державну незалежність України від московсько-большевицьких окупантів, вітаємо прихильників відновлення Української Народньої Республіки, вітаємо всіх борців за суверенну, соборну Українську Державу.

З найглибшою пошаною вітаємо українських політичних і релігійних в'язнів, запроторених у каґебівські слідчі арешти, тюремні камери, ізолятори, спецбожевільні, концтабори і на заслання, а зокрема вітаємо засуджених до найвищих довгорічних присудів бійців УПА та членів ОУН. Всі вони прикладом своєї героїчної невгнутости перед рафінованими катуваннями ворога зміцнюють завзяття до боротьби за національно-державні права серед усіх українців світу.

Українська нація може бути горда за своє молоде покоління ,що мужньо перебрало від батьків прапор боротьби за священні права України, за її священе знамено.

У постаті Юрія Шухевича, незламного сина великого Батька-Героя, у постаті незламного, одержимого національною ідеєю Валентина Мороза — вітаємо молоде покоління Воюючої України!

Упостаті Святослава Караванського та замученого Героя України Михайла Сороки — вітаємо старше покоління борців, яке стало прикладом для молодших поколінь нації.

„Ну, що ж, буде суд, будемо битись!" — хай цей клич з України хороброго Валентина Мороза запалить і наші серця незгасною любов'ю до Батьківщини та такою сильною вірою у перемогу її правди, яку мають одержимі в Україні.

Хай наше сумління не дасть нам спокою так довго, як довго Україна в неволі. Розгорнім широку і багатогранну акцію в усьому світі на захист Нескорених. Виявім ділом жертовність справді гідних синів великої геройської нації, завжди і всюди пам'ятаючи, що ми залишили свою Батьківщину не тому, щоб рятувати своє життя і жити у вигодах, а тому, щоб сповнити свої обов'язки супроти нашого поневоленого героїчного народу.

Світло з підпільного українського християнського Сходу буде промінювати щораз міцніше у вільний світ. Наше головне післанництво у вільному світі — бути носіями правд своєї Вітчизни і активно допомагати Україні у її визвольній боротьбі.

Всі українські самостійницько-державницькі політичні сили у вільному світі закликаємо приєднатися до цього становища і виявити до нього свою солідарність.

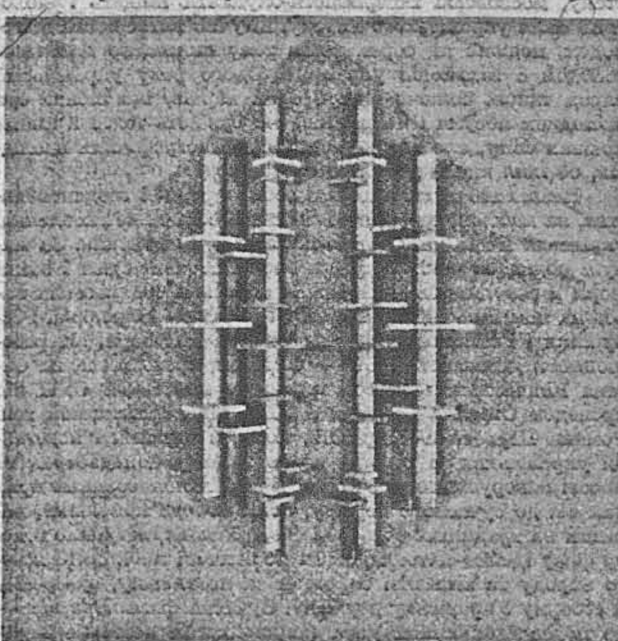
Жовтень, 1973 року.

Микола Лівицький
Президент Української Народньої Республіки в екзилі

Ярослав Стецько
Голова Проводу Організації Українських Націоналістів, Голова Українського Державного Правління

Олександра Дяченко-Кочман

Виставка Р. Костинюка в Українському Інституті Модерного Мистецтва в Чикаґо

Роналд Костинюк: Рельєф 1972. Мальований акрилик.

14-го вересня відкрилася в Українському Інституті Модерного Мистецтва виставка молодого українського мистця Рона Костинюка з Канади. Костинюк народився в Саскачевані. На Саскачеванському університеті отримав бакалавреат біології, але його творчий талант здобув йому стипендію зорового мистецтва уряду Альберти й від того часу розгорнулася його успішна стежка мистецької творчости. Костинюк дістав низку нагород і стипендій. Титул Мґра Файн Артс отримав із Вісконсин університету, а в 1971 р. був назначений професором мистецтва при Кальґарському університеті.

Виставка в Українському інституті Модерного Мистецтва складається з дванадцяти структурних рельєфів і однієї скульптури. Ініціятором структурних рельєфів можемо вважати американського мистця Чарлса Бідермана, який в кінці 30-их років заявив, що як полотно - картина двомірна) так і скульптура (тримірна) це застарілі форми мистецького вислову. Спираючись на ідеях конструктивістів як Татлін і Ґабо, на геометрично с т и творів Мондріана й жвавість кольору ДеСтайль, Бідерман увів новий аспект у мистецтво й назвав його „структуризмом" — це є рельєф, який має вимір скульптури і забарвлення картини.

Хто ознайомлений з рельєфами інших структуристів, той відразу признає відмінність і свіжість картин Костинюка. Переглядаючи його рельєфи, перша думка яка з'являться у глядача це мабуть про елементарність композицій (що є власне особливістю структуризму), але вглянувшись глибше, глядач переконується, що сила твору полягає в умінні мистця споріднити відношення простору, кольору, світла, прямокутних, горизонтальних і вертикальних форм. Не дивлячись на простоту зовнішніх зображень, проєктування цих складних композицій не сталося припадково, бо хоча мистець і заявляє, що ефективність його творів залежить від його власної естетичної інтуїції, все ж воно було глибоко продумане.

Відмінність та індивідуальність Костинюка, особливо, полягає у вживанні тону й форми, які є тісно пов'язані і є основною міцністю його праці. Він трактує взаємну організованість „кольор-форм" у просторі і тому вважає необхідність розвивати кольор і форму одноразово як нерозривну цілість.

У рельєфах Костинюка впадає в очі безсумнівна гармонійність елементів, а ритмічна урівноваженність композицій нагадує нам музичні гами, й притягають глядача чистими, спектральними, яскравими відтинками. Костинюк вживає дерево, акрилик, метал, пластику й прасоване дерево, хоч й ґоворить, що ще не знайшов „ідеального матеріялу" для своїх творів. Він заявляє, що „матеріяли є середником до досягнення цілі і як такі не є для мене найважливішим елементом творчости..." Головну увагу він звертає на розвиток „кольор-форм" в просторі.

Рон Костинюк мав досі 14 (чотирнадцять) індивідуальних виставок на терені ЗСА і Канади й брав участь у численних групових виставках в таких провідних музеях і ґалеріях, як: Музей Сучасного Мистецтва в Чикаґо, Герон Музей в Індіянополісі, Державна Ґалерія в Оттаві, й багато інших. Його твори закупили багато колекціонерів і про молодого мистця можна прочитати в низці мистецьких публікацій.

Немає сумніву, що структуризм віддзеркалює в собі динаміку форми, кольору, розв'язування естетично-геометричних проблем... динаміку сучасної технології. Також, відображує й характер теперішньої людини, яка, щоб не відстати від змеханізованого, холодного світу, уникає вислову емоційних почувань щоб не зрадити якоїсь своєї людської прикмети.

Виставка Костинюка триватиме до 14-го жовтня. Плянується наступна виставка в Українському Інституті Модерного Мистецтва — Константина Мілонадіса, українського скульптора - модерніста.

Олександра Дяченко-Кочман

Міністерство промисловости будівельних матеріялів УССР недописує

Київ. — За повідомленням газети „Радянська Україна" з 13 жовтня „ЦК Компартії України розглянув питання про серйозні недоліки у впровадженні науково - дослідних і конструкторських розробок на підприємствах Міністерства промисловости будівельних матеріялів УРСР". У повідомленні критикується окремих працівників міністерства, в тому й самого міністра Г. М.Ваклaнова. Газета пише, що „консерватизм і безвідповідальність призвели до того, що закінчені розробки в багатьох випадках не розглядаються роками і не включаються в пляни впровадження, внаслідок чого втрачають актуальність. Перевіркою 270 наукових досліджень, виконаних за 1968-1971 рр., встановлено, що 170 з них, на які витрачено більш як 5 млн. карбованців державних коштів, у виробництво не впроваджені. Н а й більшу кількість н е в икористаних розробок виявлено на підприємствах стінових матеріялів, заводах скляної і цементної промисловости. ЦК Компартії України визнав незадовільною роботу міністерства по впровадженню у виробництво нової техніки і передової технології. За серйозні недоліки в цій важливій справі накладено суворі партійні стягнення на міністра т. Бакланова Г. М, і його заступника т. Адріянова П. К."

НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ЗАКЛЮЧЕНО ПЕРЕМИР'Я...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ку, що поширення і продовжування війни на Близькому Сході на сучасному етапі для них не є догідне і побажане. Ніякі подробиці американсько-совєтських переговорів досі не подані до відома, як не подані до відома подробиці переговорів між Москвою і Каіром, що їх вів сам А. Косигін. В дипломатичних колах переважає переконання, що вирішальним чинником для такої постави СССР до війни на Близькому Сході було те, що і ця війна виявила перевагу Ізраїля в такій мірі, що арабським державам грозив повний розгром на фронтах. Коли б не успіхи ізраїльських військ, твердять в західніх дипломатичних колах, СССР не натискав би арабів на негайне замирення, а проволікав би з переговорами. Коли ж ЗСА рішилися дати військову допомогу Ізраїлеві і поповнити його втрати з перших днів війни і коли ізраїльтянам пощастило розгромити сирійців на Голянських висотах та почати наступ на Дамаск, а одночасно підготовити наступ на єгипетському фронті і прорватися на захід від Суезу, загрожуючи знищенням єгипетських армій на схід від Суезу і ставлячи під безпосередній удар столицю Єгипту, Москва не мала іншого вибору, а зробити все, щоб не допустити до чергової арабської програної, яка мусіла б позначитися у дальшому на взаєминах СССР з арабським світом. Західні дипломатичні кола твердять, що тепер з боку Вашингтону і Москви будуть пороблені заходи, щоб таки допровадити до тривалого замирення на Близькому Сході, що, очевидно, буде пов'язане з остаточним визначенням кордонів Ізраїля та сусідніх арабських держав, а також гарантією для Ізраїля, з усіх боків оточеного арабами, які, не зважаючи на всі підписані договори, будуть продовжувати плянувати реванш за всі дотеперішні програні.

МАЄМО ОБ'ЄКТИВНУ АНГЛОМОВНУ ІСТОРІЮ РОСІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

могла б була зрости у великодержаву, яка після ослаблення татарської Золотої Орди встигла скинути з себе монгольську зверхність, завоювати монгольські землі, включити в свою систему монгольські інституції і використати все те в дальшому поширенні своєї влади на Европу і Азію.

III

Праця проф. Чировського, хоча опрацьована стисло науково, є писана ясним і приступним стилем. Хоча вона призначена спеціяльно для професорів і студентів, то її з огляду на легкий і загально зрозумілий виклад можуть читати ширші кола читачів, що тільки бажають пізнати об'єктивну історію російської імперії і російського імперіялізму. Зокрема ця книга повинна знайти свого українського читача, що знає англійську мову. Він скористає з цієї праці не лише сам для пізнання дійсних коренів сучасної психіки московського народу, але буде мати змогу також познайомити з цією працею своїх англомовних знайомих і приятелів.

Використана в цій праці дуже обширно економічна основа розвитку Московії і дальшого її росту аж до пізнішої великодержави. Автор має за собою основні економічні й історично - економічні студії і вміло їх застосовує, щоб належно представити повноту політичного, суспільного і г о с подарського розвитку нашого північного сусіда і ворога.

Треба надіятись, що проф. Чировський за деякий час опублікує дальші томи своєї праці, які обійматимуть часи Романових і найновішу совєтську добу. Його дотеперішній науковий дорібок дає нам запоруку, що цей цінний перший том історії російського імперіялізму буде завершений другим і третім томами. Не згадуючи тут його дотеперішніх україномовних праць, треба навести, що він дав українській науці ряд інших праць з історії України й історії російської імперії в англійській мові: 1. „Економічні чинники росту Росії", „Філософічна бібліотека, Ню Йорк, 1957; 2. „Стара Україна, її соціяльно - економічна історія до 1781 р.", видавництво Флорґем Парк, Медисон, 1963; 3. „Економія України", видання НТШ, Ню Йорк, 1965; 4. „Вступ до історії Росії", Філософічна бібліотека, Ню Йорк, 1967; 5. „Філософія в економічній думці", видавництво Флорґем Парк, Медисон, 1973 і 6. „Україна і европейський заколот в 1917-1919 роках", видання НТШ, Ню Йорк, 1973 (спільна праця з проф. Стаховим і Стерчом), тепер в друку.

При цьому треба замітити, що автор самозрозуміло переводить повну сепарацію історичного процесу Московії - Росії від історичного процесу України й українського народу. Відповідно до цього є в праці в більшості випадків також застосована правильна т р а н скрипція імен і осіб, міст і областей в історичній українській, а не московській вимові (наприклад, Гліб, Ігор, Ольга, а не Глеб, Ольга, і т. д.).

Микола Л. Фреїшин-Чировський є повним професором університету Сітон Гол у Савт Орендж, Н. Дж. За свої праці, які є значним вкладом в українську науку, його обрано дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка. В НТШ в ЗСА він є другим заступником голови і відпоручником Товариства до Політичної Ради Директорів УККА. Від 1972 р. він діє як секретар дирекції Секції Історії України в НТШ.

Скрентон, жовтень 1973 р.

СПРАВЛЕННЯ ДРУКАРСЬКОЇ ПОМИЛКИ

В новинці у „Свободі" про появу книжки Я. Паладія п. н. „Абетка в історії України" подано помилкову адресу Автора, у якого можна замовити цю книжку. Подаємо правильну адресу:

Mr. J. Paladij
35-30 34th Street Astoria, N.Y. 11106

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНСЬКА ТЕМАТИКА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тизм у східньослов'янських літературах кін. XIX - поч. XX стт. (про ролю т.зв. повторних контактів)" (Р); Ф. Неуважний (Польща), „Неоклясицизм в східньослов'янських літературах XX віку" (Р); А.О. Державина (СССР), „Російсько-українські і европейські літературні зв'язки в ділянці драматургії на переломі XVII-XVIII вв." (П); Я.Л. Булаховська, В.А. Захаржевська і І.Е. Журавська (УССР), „Функція ‚світових образів' у сучасних слов'янських літературах" (П); С. Козак (Польща), „Книги битія українського народу' М. Костомарова і ‚Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego' А. Міцкевича (Типологічні міркування)" (П); М. Цiесля (Польща), „Рудольф Ґоттшалл і його історична драма ‚Мазепа' " (П); В. Шер (Угорщина), Іван Франко і українсько-угорські літературні зв'язки" (П). В ділянці фолкльору українська тематика була заступлена двома доповідями: О. Зілинський (ЧСР), „Українська дума і проблема розвитку епічного твору в піснях слов'янського фолкльору" (П) і А.І. Дей і С.І. Гріца (УССР), „Сучасна західньоукраїнська епічна пісня і епіка пісень карпатського реґіону" (П).

Українській і с т о р ичній проблематиці були присвячені два реферати і одне повідомлення. Я Пеленський (ЗСА) виголосив реферат на тему: „Інкорпорація українських земель старої Руси до Польщі в 1569 році (Інтерес й ідеологія — нове насвітлення проблеми)". Він був також предсідником на двох сесіях присвячених міжслов'янським історичним і культурним зв'язкам в XV-XVII сторіччях. Польський дослідник Я. Тазбір виступив з рефератом на тему: „Антитринітаріянство на території України в XVII віці". Спільне повідомлення на тему „Громадські, наукові і культурні зв'язки України із зарубіжними слов'янськими країнами в XIX — поч. XX ст." (автори І. Н. Мельнікова, П. М. Калиниченко, П. С. Сохан і І. М. Кулініч) УССР виголосила Мельнікова. Вона була одиноким істориком з України на цьому Конґресі.

На Сьомий Міжнародній Конґрес Славістів не прибула заповіджена група чи делеґація українських совєтських істориків. Зголошені заздалегідь до Конґресу реферати В. Д. Барана, „Етнокультурна єдність слов'ян в VI-VII сторіччях", а також Ф. П. Шевченка, „Кирило-Мефодіївське товариство і слов'янський світ 1-ої половини XIX віку" були виключені з програми Конґресу. Як подають з добре поінформованих джерел, в Центральному Комітеті КП України винесено рішення не висилати на Конґрес не тільки осіб, які були усунені із своїх постів у зв'язку з останньою чисткою „буржуазно - націоналістичних" елементів, тобто людей зв'язаних з гурпою колишнього першого секретаря ЦК КПУ П. Ю. Шелеста, але також тих, які зайняли їх пости і мали репутацію абсолютно довірених людей, як для прикладу В. Д. Баран, який, після усунення Ф. П. Шевченка, зайняв пост директора Інституту Археології Академії Наук УССР, або П. М. Калиниченко, який став головним редактором Українського Історичн о г о Журналу на місце того ж Ф. П. Шевченка. Рішення не висилати українських істориків на Конґрес узасаднено між іншим конечністю ізольовання українських істориків від контактів з західніми колеґами, а зокрема українськими науковцями, які прибудуть на Конґрес. Це рішення було також наслідком загального замішання і непевности, які запанували в Україні внаслідок чистки групи Шелеста а також репресій проти української інтеліґенції та наукових працівників. Запобігливі потягнення партійного апарату мали також вплив на виключення із совєтської делеґації цілої низки літературознавців, які відомі зі своєї льояльности і які не вихиляються під політичним оглядом. До них належать Є. С. Шабліовський, який зголосив доповідь на тему: „Проблема свободи творчости в концепції соціялістичного реалізму", а також С. А. Крижанівський, Л. Є. Махновець і О. Є. Засенко, які мали виступити з доповіддю про „Принципи періодизації національних слов'янських літератур (на підставі досвіду з опрацьовування академічних синтетичних історій східньо-слов'янських літератур)". Виходить з цього зіставлення, що приблизно половина попередньо зголошених і апробованих українських доповідачів була визнана київським партійним апаратом за людей „непевних" і не заслуговуючих на участь в останньому Міжнародньому Конґресі Славістів. Радикальна інтервенція партійного апарату в справу висилки і складу української делеґації на Сьомий Міжнародній Конґрес Славістів вказує також на поважну політичну кризу, в якій ще дальше перебуває партійний апарат, працівники якого є залякані до тієї міри, що бояться винести будь-яке рішення, яке моглоб послужити для обвинувачування їх в „буржуазному націоналізмі". Вказуючи на всі ці разючі ненормальності в науковому житті УССР, а також на репресійні заходи партійних чинників у відношенні до навіть найбільш льояльних наукових працівників, треба рівночасно звернути увагу на цілковито незадовільну поставу української діяспори і тих, які керують її науковим сектором до таких поважних справ як міжнародні наукові конґреси, публікації і міжнародна наукова виміна.

Один реферат і три повідомлення виголошені українськими вченими, які живуть на Заході (тобто 4 доповіді на 900 виголошених на Конґресі) важко уважати за максимальне зусилля, на яке може здобутися наша спільнота в діяспорі й її академічний сектор, тим більше, що поїздки згаданих чотирьох наукових працівників та їх вклад були виключно їх особистими досягненнями. Ця малочисельна участь українців зі Заходу в Сьомому Міжнародньому Конґресі Славістів була тим більш незрозуміла тому, що з усіх повоєнних Конґресів Славістів, власне варшавський був найбільш відкритим і нормальним, в чому головна заслуга — треба признати — була по стороні польських організаторів і господарів Конґресу.

(-П)

Нові видання

„МЕЧ СВЯТОСЛАВА"

Вийшла друком дев'ята книжка „МЕЧ СВЯТОСЛАВА" Івана МАНИЛА - ДНІПРЯКА. Ціна 2 доляри.

„Вони, твори, Ів. Манила, треба думати, залишаться тривким вкладом в українській літературі". — Проф. Яр. РУДНИЦЬКИЙ.

„Як свого часу доречно зазначила наша поетеса Віра Ворскло, — творчість Ів. Манила - Дніпряка завжди оптимістична, багата думками, смілива..." — Д-р Юл. МОВЧАН.

„Книжка „МЕЧ СВЯТОСЛАВА" під кожним оглядом добра... Це найкраща Ваша книжка!" — Письменник З. ДОНЧУК.

„Твої твори деякі — клясичні. Напишу рецензію". — Поет Л. ПОЛТАВА.

Замовлення та гроші (можна готівкою в конверті) висилайте на адресу:
Mr. I. Manylo
Cumberland Rd.
Millville, N.J. 08332, USA

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

ЗАКОНОДАВЦІ ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕВЕСТИ РОЗСЛІДУВАННЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

Наприклад, у понеділок, 22-го жовтня, учасники конвенції Американської Федерації Праці – Конґресу Індустріяльних Організацій проголосували резолюцію, в якій вимагають, щоб президент Ніксон зрезиґнував, а у випадку його відмови, закликають Конґрес розпочати процедуру усунення його з уряду. Крім того, 17 деканів юридичних факультетів в американських університетах закинули Президентові „узурпацію повновластей суду". Опитування, переведене аґентством Олівера Квейла виявило, що із запитаних американців 44 відсотки вважають, що президент Ніксон повинен бути покликаний до відповідальности Палатою Репрезентантів, 43 відсотки заявили, що Президент не повинен бути офіційно обвинувачений, а 13 відсотків не були певні.

В ДРУГУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
БАТЬКА, ДІДУСЯ, БРАТА і ВУЙКА

бл. п.
о. ЯРОСЛАВА КЕКІША

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в НЮ ЙОРКУ: неділя, 28-го ЖОВТНЯ ц. р. о год. 4-ій по пол. в Церкві СВ. ЮРА;
в ЧИКАГО: неділя, 28-го ЖОВТНЯ ц. р. о год. 8:30 ранку в Катедрі СВ. О. МИКОЛАЯ.
Просимо згадати Покійного в своїх молитвах.

РОДИНА

Вшановуючи пам'ять недавно Померлих нашпх Знайомих і Приятелів:
сл. п. ІВАННА ЯРОСЕВИЧ-СКОПЛЯК
сл. п. інж. ОЛЕКСАНДЕР ТИМОШЕНКО
сл. п. інж. РОМАН БАРАНСЬКИЙ
сл. п. інж. ЮРІЙ ЛЕВИЦЬКИЙ
жертвуємо 100.00 долярів
на Дослідчий Інститут Катедри Українознавства при Harvard-і.
■
Родинам Покійних висловлюємо наше щире співчуття.
Довер, Н. Дж. Оксана і Орест КЛЮФАС

ПОДЯКА

сл. п. ВОЛОДИМИРА ГІРНЯКА

Цією дорогою хочу зложити щиру подяку всім Тим численним Рідним, Друзям і Знайомим, що зложили своє співчуття в часі мого смутку.

Щиру подяку складаю пароховї о. Дзюрманові і о. Заяцеві за похоронні відправи в похоронному заведенню і в церкві св. Ольги і Володимира у Виндзорі і митратові Д-рові Кушнірові з Катедри св. Володимира й Ольги у Вінніпеґу, який призначив о. Кисілевського відправити останню надгробну відправу у Вінніпеґу.

Дякую д-рові А. Вахні за лікарську опіку та що знайшов час на кількакратні розмови з Володимиром у шпиталі, в справах Гарвардського університету і інших українських установ.

Дякую слідуючим особам які несли домовину у Виндзорі:

від стрілецьких репрезентантів: пп. Павло Дуда, Степан Куропась,

від Українського Національного Об'єднання пп. Петро Мудрий і Петро Назаревич,

від Українського Народного Союзу: пп. Іван Іванчук і Іван Ващук.

Дякую членам УНО і УСГ у Виндзорі за зорганізовання почесної стійки.

Дякую слідуючим організаціям за зложення вінків: Головній Управі УНС, Джерзі Сіті,

УНО і братні Організації з Виндзору, як також Тим, які особисто зложили свої квіти та за численні Служби Божі.

Мій щирий спасибіг Тим, які зложили пожертви в імені Володимира на Шевченківський Фонд і на пресу, замість квітів на могилу.

Дякую слідуючим особам за надіслані телеграми і листи, в яких висловлювано про приміри і патріотичні заслуги Володимира і признання дружині за всебічну піддержку в Його праці:

Ярослав Падох, гол. секретар УНС, Уляна Дячук, гол. касирка, Роман Слободян, бул. гол. касир, Центральний Управі ОДВУ, Філії УНО Монтреал, за підписом Е. Василишина і Г. Гиса, п-ні С. Савчук, гол. СФУЖУ, від родини Гірняків через д-ра Галину Гірняк з Ню Йорку, В. Гультай — квіти з написом на ленті „Володимирові — другові з днів праці і журби і радости — на дорогу до вічности — Василь", Eugene Whelan, Federal Minister of Agriculture, Canada.

Дякую слідуючим особам за прощальні слова і про заслуги Володимира на поминальнім обіді:

Володимир Дідик — почесний член УНС, за чутливе переведення тризни,

Петро Назаревич — гол. Укр. Національного Об'єднання,

о. Дзюрман — парох Укр. Кат. Церкви,

Йосип Лисогір, який промовляв над домовиною в похороннім заведенню, як американський вояк про вояка українського, а на тризні про заслуги і піонерську працю УНС.

Іван Іванчук— почесний член УНС, в своїх споминах згадав про честь і гордість, яку він мав працювати через довгі роки разом з Володимиром, як Головний Контролер УНС — і тепер відчуває невіджалувану втрату не тільки доброго Союзовця, але і близького друга.

Семен Корбан — гол. Укр. Стрілецької Громади у Виндзорі,

Юлія Яворська — від Орг. Українок Канади у Виндзорі,

Іван Ващук — від Окружного Ком. Відділів УНС в Детройті,

Володимир Дужий — бувший УСС, який переповів коротко про участь Володимира, як молодого УСС в часі визвольних змагань,

Петро Самець — який провадив піонерську працю УНС разом з Володимиром в Ніяґарській околиці,

Степан Куропась — почесний член УНС. Тут хочу зложити щиру подяку другові Куропасеві за поміщення статті, яка віддзеркалює правдиве громадське обличча Володимира.

Дякую Філії УНО за вживання укр. прапору і Кан. Леґіону, яких Він був членом, за канадійський прапор.

Дякую п. Петрові Мудрому, що поміг зайнятися підготовкою тризни та що заопікувався у своїй хаті американськими учасниками похорону.

Редакторові А. Драганові дякую за кількаразове звідомлення про смерть Володимира в укр. і анг. частині „Свободи". Я вдячна, що ГУ УНСоюзу, почерез ред. Драгана, бажає перебрати історичні записки і документи піонерської праці Союзу в Канаді до свого архіву.

Глибоку подяку складаю швагрові Іванові Шанському (Смеричанський) і братові Стахові Сафіянюк у Вінніпеґу за похоронні зарядження у відпровадженню в останню дорогу дорогого Володимира.

Хай Всевишній нагородить сторицею Всім, що своєю участю в похоронах і братерським відпровадженням Володимира на вічний спочинок, улегшили мій смуток і мою самітність.

СТЕФАНІЯ ГІРНЯК з РОДИНОЮ

Ольга Мак в Міннеаполісі

Міннеаполіс - Ст. Пол. На терені наших двох міст йдуть старання в напрямі поширення української книжки. Ця акція ведеться серед шкільної молоді при наших церквах обох віровизнань. Проводить тій акції Представників Літератури для Дітей і Молоді на Міннесоту з осідком в Міннеаполісі. Акцію очолює учитель Суботньої Школи при церкві св. Константина В. Пакуляк. Кличем тієї акції є: „Українська Книжка шукає приятелів". Поширення книжки і заохота до читання — це така важлива справа, що про неї треба не тільки писати, говорити, але день-в-день про неї нагадувати. Наближається чимраз то швидше загроза, що в скорому часі почитність укр. книжки дуже змаліє. Такі тривожні вісти надходять з усіх країн, в яких опинилася наша еміграція. І над тією справою вже не вистачає тільки застановлятися, але треба вже, нині братися до праці. Засноване ще 1946 р. в Німеччині Об'єднання Працівників Літератури (тепер ОПЛДМ) поширило свою працю і веде її і досі, але вона не охоплює нашої цілої громади. Що можна дещо в тім напрямі зробити, може нас переконати ОПЛДМ в Міннесоті. Протягом майже 10-річчя улаштовано в Міннеаполісі кілька виставок книжок, під час яких продавано і замовлювано книжки для дітей, молоді й старших. Роблено це з нагоди річниць таких, як сторіччя „Просвіти" чи для відзначення заслуг на полі нашої літератури І. Котляревського, М. Шашкевича, Б. Лепкого, Лесі Українки, В. Стефаника. В минулому році вшановано пам'ять великого мислителя Григорія Сковороди з доповіддю „Григорій Сковорода — предтеча нашого національного відродження". У цьому році поєднано Виставку книжки з Авторським вечором письменниці Ольги Мак, яка від 1972 р. очолює ОПЛДМ. Ольга Мак є авторкою таких творів, як: „З часів Жовтщини", „Проти переконань" „Чудасій", „Жаїра", „Бог Вогню" і найновіша книжка авторки „Каміння під косою" присвячена пам'яті мільйонів, що їх знищено голодом у 1932 - 1933 роках.

В днях 29 - 30 вересня 1973 відбулася **Виставка Книжки** в залі Школи Українознавства при церкві св. Константина. Виставка зацікавила досить поважне коло нашої громади. Переважали книжки для дітей і молоді, які одержано з Централі ОПЛДМ з Торонта, з В-ва „Говерля" з Ню Йорку, від о.о Василіян з Торонта, з Едмонтону, з Німеччини, а навіть деякі з Києва і т.д. Були твори Сковороди в двох томах і майже все, що написано про Сковороду з нагоди 250-річчя від дати його народження. Також присвячено увагу виданням про Карпатську Україну. Крім того Відділ періодиків втішався численністю пластово-сумівських та інших видань. Між журналами були речі зі всіх наших політичних угрупувань. Радісним явищем було те, що школа наша оглянула виставку. На стрічу з дітьми прибула письменниця Ольга Мак і перевела з ними гутірку на тему книжки і науки рідної мови. Хоча старі знавці та експерти знаходять хиби у влаштуванні виставок, але коли кожної виставки діти самі собі вибирають книжки, а батьки купують, то можна це вважати за відрадне явище. Дехто взагалі відраджує влаштовувати виставки, бо „то і так все пропаде, бо шкода труду". Коли б не любов, запал і віра в добру справу, то ці „розчаровані амбасадори" могли б вбити кожну ініціятиву, кожний намір на самих початках.

На відкриття Виставки, яке відбулося в суботу увечері 29 вересня 1973 прибуло мало людей, але ті, які прибули, почули добру доповідь нашої письменниці Ольги Мак на тему збереження рідної мови та вщеплювання любови до книжки. По рефераті, який прийнято зі захопленням, ще висловилися на ту тему: проф. емерит О. Грановський, проф. Петришак, артист-маляр О. Канюка. Програмою кермував представник ОПЛДМ п. Пакуляк.

Авторський вечір О. Мак

Відбувся в неділю 30 вересня 1973. Прибуло понад сто людей. Прийшли послухати творів письменниці ті, які люблять твори письменниці, або люди, які не цураються рідного слова. Представляючи письменницю п. Пакуляк, розказав про життьовий шлях письменниці та її літературну творчість. Опісля п-і Гуцал прочитала кілька уривків з повісти „Чудасій". Дикція у неї добра. Найсильніше вийшло слово самої письменниці, бо й добір прочитаних місць і подача слова були направду на високо - мистецькому рівні. Авторка читала з рукопису „Каміння під косою" та з другого тому повісти „Жаїра". „Каміння під косою" — має на днях вийти з друкарні. Це — не повість, а документ смерти мільйонів. Під час читання була така тиша, що нам здавалося, що ми біля могили отих мільйонів. Письменницю нагороджено довготривалими оплесками. Читання з „Жаїри" теж дуже подобалося авдиторії, що була б слухала в безконечність. „Жаїра" це повість з життя бразилійських індіян і рівночасно там вміло переведене порівняння з нашою долею.

Виступ Ольги Мак був вповні успішний. Письменниця оглянула бібліотеку та архів, який, започаткований проф. Грановським, існує та розвивається при університеті Міннесоти. Вона теж подивляла красу нової церкви св. Константина та захоплювалася експонатами започаткованого Музею-Галерії при церкві св. Константина. Письменниця відвідала митр. протоієрея о. Антохія, крилошанина о. д-ра Кнапа, пароха церкви св. Константина, емеритованого проф. Грановського. Про діяльність їх обох, як також про працю Представництва ОПЛДМ висловилася вона з признанням.

Ярс.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРИГОРІЙ ШПАК, член УНСоюзу Відд. 301 Т-ва ім. Д. Вітовського в Чікаго, Ілл., помер 21 вересня 1973 р. на 75 р. ж. Нар. на Полтавщині і став членом УНС 1964 р. Полишив у смутку дружину Марію, дочку Марію та 3-ох внуків. Похорон відбувся 25 вересня ц. р. на цвинтарі в Елмвуд, Рівер Гров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Врублівський, секр.

ІВАН ДЕЙ, член УНС Відд. 316 Т-ва Укр. Нар. Дім в Рочестері, Н. Й., помер 24 вересня 1973 р. на 56 р. ж. Народився в Рочестері, Н. Й. і став членом УНС 1956 р. Полишив у смутку сина Брус. Похорон відбувся 27-го вересня ц. р. на цвинтарі Страдальної Матері в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ТАРЗАН, Ч. 7014. Тарзан обвинувачує знахаря

Слухайте, мої приятелі Буту!.. Вас знову обдурено... Я не спричинив цієї трагедії!..

Ця вода затруєна ягідним соком, в якому ви намочуєте вістря списів, коли йдете на полювання!...

А зробив це ти! Ти зробив все можливе, щоб звалити свої невдачі на мене!